Opłata pocztowa uiszczona ryczałtem.

NAJER FOLKSBLAT — פרייז 15 גראשען — היינט 8 זייטען

נייער פאלקסבלאט

№ 62 | Łódź, Poniedziałek, 13 marca 1933 r. | 13טער יאהרגאנג | לאדז, מאנטאג, ט״ז אדר תרצ״ג | № 62

Adres Redakcji i Administracji: Łódź, Piotrkowska 21, tel. 224-71. — אדרעס פון רעדאקציע און אדמיניסטראציע: לאדז, פעטריקאווער 21, טעל. 224-71

היטלער דרשנט

א מאניפעסט פון הינדענבורג'ן דורכ'ן ראדיא

בערלין, 12. (ספ. טעל.) אויף דעם היינטיגען מיטינג פון די נאציאנאל־סאציאליסטען האט היטלער געהאלטען א רעדע, אין וועלכער ער האט אונטערגעשטראכען, אז די איבערקעהרעניש, וואס ער האט לעצטענס געמאכט אין דייטשלאנד וועט דעצידירען אויף שטענדיג דעם גורל פון דייטשלאנד, דאס דייטשע פאלק — האט ער דערקלערט — האט זיך ארויסגעזאגט פאר א גרויס דייטשלאנד, די פארשטעהער פון וועלכען עס זענען די נאציאנאל־סאציאליסטען. די נאציאנאל־סאציאליסטישע בעוועגונג האט קיין שום געמיינזאמעס נישט מיט די פאנטאזיעס וועגען איביגען שלום און דורך־דער פארשטענדיגונג. שטיצענדיג זיך אויף די אנערקענונגען פון דער גרויסער פערגאנגענהייט פון דייטשלאנד, ווארפען אפ די נאציאנאל־סאציאליסטען דעם אינטערנאציאנאליזם. דעם קאמף מיט'ן מארקסיזם פיהרט די פארטיי אין די אינטערעסען פון די ארבייטער, וועלענדיג די ארויסרייסען פון דער אטמאספער פון שנאה, וואס בעדראהט מיט א חורבן דעם גאנצען דייטשען פאלק.

היטלער האט פראטעסטירט געגען דעם פארווארף, אז ער וויל נישט קיין הסכם מיט קיין אנדערע פעלקער. א פערשטענדיגונג איז מעגליך נאר דאן, ווען בײדע צדדים געניסען פון דיזעלבע רעכט. די גלייכהייט פון די רעכט איז אפהענגיג פון דער קרעפטען־גלייכקייט. שטרעבענדיג צו א פערשטענדיגונג, ווילען די נאציאנאל־סאציאליסטען דערפיהרען דאס דייטשע פאלק צו אזא מצב, אז אנדערע פעלקער זאלען איינגעפינען פאר נויטווענדיג צו קומען מיט דייטשלאנד צו א הסכם. אויב ווייל קיינער דייטשלאנד די האנד נישט געבען, און מ'פארדערט פון איהר בלויז געלד.

לסוף האט היטלער פערזיכערט, אז ער וועט נישט אפטרעטען פון די פרינציפען פון זיין פראגראם, און נישט אויפהערען דעם קאמף מיט די יעניגע, וועלכע ער האלט פאר די שולדיגע אין דער ירידה פון דייטשלאנד.

בערלין, 12. (ספ. טעל.) היטלער האט היינט דורכ'ן ראדיא פארגעלייענט א מאניפעסט פון הינדענבורגן אין וועלכען עס ווערט צוו. א. געזאגט:

— היינט, ווען לכבוד פון אונזערע געפאלענע אין גאנץ דייטשלאנד זענען אויף א העלפט ארונטערגעלאזט די שווארץ־ווייס־רויטע פעהנער, ווערדען איך, אז פון מארגען אן, ביז עס וועט ענדגילטיג רעגולירט ווערען די פראגע פון דייטשלאנדס מלוכה־פארבען, זאלען אויך אויסגעהאנגען ווערען די פעהנער מיט'ן האקענ־קרייץ־צייכען.

ווענדענדיג זיך דערנאך צו די נאציאנאל־סאציאליסטען, האט היטלער אונטערגעשטראכען, אז די פעראָרדענונג פון'ם מלוכה־פרעזידענט סימבאליזירט די נאציאנאלע רעוואלוציע...

פוילישע רעגירונג פראטעסטירט

געגען די מיסבראזיכען אין דאנציג

ווארשא, 12 (טעלעפאניש)

די פוילישע רעגירונג האט פרייטאג ארויסגעשיקט א נאטע צום דאנציגער סענאט מיט א פראטעסט געגען דעם, וואס דאנציגער ספארט־עראפלאנען פליהען אריבער איבער וועסטערפלאטע.

עקספלאזיע אין אנ'עלעקטראוניע

פאריז, 12 (ספ. טעל.)

אין ליאן, אין דער עלעקטראוניע איז פארגעקומען אנ'עקספלאזיע. 3 מענשען זענען דערהרגעט געווארען. עס זענען דא עטליכע פארוואונדעטע.

אנגענומען רוזוועלט'ס ווירטשאפטליכען פראיעקט

וואשינגטאן, 12 (ספ. טעל.)

דאס רעפרעזענטאנטען־הויז האט אנגענומען דעם ווירטשאפטליכען פראיעקט פון רוזוועלט'ן.

הובער'ס ווייב איז נעלם געווארען

ניו־יארק, 12 (ספ. טעל.)

די פרוי פונם געוועז. פרעזידענט הובער געפינט זיך אין לאס־אנדזשעלאס.

הובער קאן זיך בשום אופן נישט פערבינדען מיט איהר טעלעפאניש, ווייל מ'קאן זי דארט נישט געפינען.

אנפאל אויף א דייטשען קאנסולאט

פאריז, 12 (ספ. טעל.)

פון בילבאא איז מען מודיע, אז היינט בײנאכט איז דא געמאכט געווארען אנ'אנפאל אויפ'ן דייטשען קאנסולאט.

מען האט דעם קאנסולאט בעווארפען מיט שטיינער, און מ'איז אנטלאפען.

אלע דארפען וויסען!
צום זומער־סעזאן רעשטען
בעקומט איהר
פון די בעסטע קוואליטעטען בילעצער, מאמאשאווער און אנדערע נייעסטע־מאָדערנסטע טעמפען פון
הערען־ און דאמען־שטאפען
פאר מענער אויף אנציגער, אויף פאלטענס — נור ביי
מיט 30% ביליגער קומט און איבערצייגט איך!
פאר דאמען אויף פאלטענס, אויף קאסטיומען
געדענקט דעם אדרעס
R. Szczęśliwy
5 נאוואמיעסקא 5
פראנט, II שטאק.

ווילכטיג פאר דער ארימער לאדזער בעפעלקערונג!
דער אמבולאטאריום
ביים פעראיין „לינת המשמרים"
זשעלאנא 26, טעל. 242-55
אפען טעגליך פון 10 ביז 5 נאכמיטאג
אין דרינגענדע פאלען ביז 8 א זייגער אווענט
ערטיילט מעדיצינישע הילף אויפן ארט.
שיקט אויך ארויס דאקטוירים־ספעציאליסטען
מיט וויזיטען אהיים.
נעהמט אויך אן געבורטען און אלע ארט אנאליזען. מינימאלע אבצאהלונג.
די פערוואלטונג. 885

אויגען־קליניק
מיט שטענדיגע בעטען פון
Dr. B. Donchin
פיעטריקאווער 90, טעל. 221-72
נעהמט אן שטענדיגע אויגען־קראנקע (צוועק אפעראציע א.ז.וו.), ווי אויך אמבולאטארישעס פון 9–1 און פון 4 ביז 7.30 אווענד.

טייערער צאהלט איך פאר ברילאנטען, גאלד, זילבער, פערל, גאלדענע ציין, און לאמבארדאווע קוויטעס.
50%
M. H. LISSAK, 5 Piotrkowska 5

פאר גאלד, בריליאנטעריע און לאמבארד־קוויטעס
צאהלט די העכסטע פרייזען
איזידאר פיאלקא, פיעטריקאווער 7

3 — רעיעלע בעהאנדלונג! — 3

דאס לאנגיעהריגע בעקאנטע און רעיעלע
טוך און קארט־געשעפט
HERMAN WŁOSKI
(עקזיסטירט פון 1910)
לאדז, 3 נאוואמיעסקא 3 טעל. 114-92
פראנט 2־טער שטאק
בעזיצט אויף לאגער צום פריהלונג און זומער־סעזאן דעם גרעסטען און שענסטען אויסוואהל פון די
בעסטע הערען און דאמען־שטאפען
אין זאמטליכע פארבען און מוסטערן פון ענגלישע, ביליצער, טאמאשאווער סחורות א. א. — גענויע פאבריקס־פרייזען!
געדענקט די אדרעס! קומט און איבערצייגט איך!

3 — פרייז און גוטע — 3

דעם טיפסטען מיטגעפיהל דריק איך אויס מיין ליבען שוואגער וויטאלד גארבעק און פרוי, צוליב'ן פריהצייטיגען טויט פון זייער אומפערגעסליך טעכטער'ל
אנושיא נ"ע
זייט פון גאט געטרייסט!
סעוועק פערנעבאך. 1318

קמח חטים כשר לפסח
תחת השגחת הראבינאט דפה
אונטער דער אויפזיכט פון היגען ראבינאט ווערט אונזער מיהל געכשר'ט מאנטאג, ט"ז אדר ד.י. און אזוי ווי ס'פאריגע יאהר, וועלען מיר דאס שענסטע מעהל צושטעלען פאר אונזערע ג' קונדען, דערפאר נישט צו פערגלייכען מיט דער פראווינץ, וואס אויסער שלעכטעס מעהל און נישט שעהנעס. קענען זיי ביי דער ליפערונג נישט נאכקומען אזוי ווי מיר, וואס ערפילען יעדענס פערלאנג. מיט אכטונג
„ELEKTROMŁYN"
Łódź, Zakątna 47, tel. 147-40.
בעמ.: בעשטעלונגען ווערען אנגענומען פערזענליך אדער טעלעפ. 147-40.

נידערטרעכטיקייט איבער אלע גרעניצן!

היטלעריסטישע פעהנער אויף סינאגאגעס און יודישע שולען.— גערינג רופט צו פאגראמען. — זיינע רייד האבען א פעולה

בערלין, 12. (יט"א טעלעגראפיש) ווי יט"א דערוואוסט זיך, האָט די בערלינער יודישע קהלה דערהאַלטען א פעראָרדנונג, אַז אויף אַלע סינאגאָגען און יודישע שולען, מוזען אַרויסגעהאָנגען ווערען שוואַרץ, ווייס רויטע פעהנער מיט'ן האקענקרייץ

די פעראָרדנונג איז אַרויסגעגעבען געוואָרען אין הסכם מיט הינדענבורג'ס דעקרעט, לויט וועלכען די היטלעריסטישע פאָהן, ווערט אַנערקענט פאַר דעם דייטשען מלוכה-פאָהן.

בערלין, 12. (ספ. טעל.) די עהערנבעסטיגע רעדע פונ'ם אינערן-מיניסטער גערינג (וועגען וועלכער מיר האָבען נעכטען טעלעגראפיש געמאָלדען) האָט איבערגעשטיגען אַלע גרעניצען פון אָפענער נידערטרעכטיגקייט און חוצפה.

צוו. אַנד. האָט ער דערקלערט:

דעם 5. מערץ האָט זיך אָנגעהויבען די נייע געשיכטע פון דייטשלאַנד. דער שונא איז געבויגען אין זיינע ערשטע ליניעס, אָבער ער האַלט זיך נאָך ביי זיינע איינגעגראָבענע שאַנצען. דער מאַרקסיזם איז דער שונא אויף טויט פונ'ם דייטשען פאָלק און די סאָציאַליסטען האָבען פעראַטען דאָס פאָטערלאַנד. קאָנען מיר אָבער נישט פערגעסען, אַז אומעטום, וואו די רויטע מנוולים האָבען געגנב'עט די דייטשע ערד איז דער שוואַרצער מנוול (דאָס צענטרום) געשטאַנען אויף דער וואַך. א פאַסער איז מיט גאָרנישט בעסער פון א גנב, און דאָס, וואָס מיר רעדען וועגען דעם אַראָפּגעוואָרפענעם סיסטעם, איז נוגע די דריי אינטערנאַציאָנאַלען — דעם שוואַרצען (צענטרום), און דעם רויטען און געלען (יודישען).

אַנקינדענדיג דערנאָך אַ ריקזיכטסלאָזען קאַמף מיט'ן קאַטוילישען צענטרום, אַלס פעסטונג פון פּאָליטישער איבערגעקויפטקייט — האָט ער וועגען דער יודען-פראַגע דערקלערט:

— אויב איהר זאָגט מיר, אַז די בעפעלקערונג איז אויפגעבראַכט, מחמת עס זענען אויף אַ צייט געשלאָסען געוואָרען די יודישע געשעפטען, פרעג איך ביי איך, צי איז עס נישט אַ נאַטירליכע דערשיינונג, אַז מיר, דייטשען רופען: „קויפט נישט ביי יודען!" מיט דער גאַנצער ענערגיע וועל איך בענוצען פּאָליציי, ווען עס וועט דראָהען אַ שאָדען דעם דייטשען פאָלק, איך האַלט אָבער אַבסאָלוט נישט דערפון, אַז די פּאָליציי זאָל זיין אַ שוץ-אָרגאַן פאַר יודישע געשעפטען. איינמאָל פאַר אַלע מאָל מוז נעהמען א סוף צו דער פאַלשער דערשיינונג, אַז איטליכער מנוול זאָל זיך ווענדען צו דער פּאָליציי וועגען שוץ. פּאָליציי איז נישט דערויף געשטעלט, כדי צו שיצען שווינדלער, מנוולים, ליכוואַזשעס און פערדעטער! דאָרט, וואו מ'האַקט האָלץ, פאַלען שפענער!

זייט יאָהרען האָבען מיר אָנגעזאָגט, אַז מיר וועלען זיך אָפּרעכענען מיט די פערעטער — טאָ רופט זשע נישט צו דער גערעכטיגקייט, וואָרום אַז זי וועט אָנקומען, וועט הייסען דאָסזעלבע, ווי אייער סוף איז געקומען".

מאַגדעבורג, 12. (ספ. טעל.) אין שענעבעק האָט מען אַרויסגעוואָרפען אינדרויסען אַלע ביכער און די איינאָרדענונג פון דעם ביכער - געשעפט „פאָלקסווילע" און אונטערגעצונדען.

דערנאָך גלייך איז מען בעפאַלען 2 יודישע שאָפּערען, און אונטער דער דראָהונג פון רעוואָלווערען צוגעריבט ביי זיי די אויטאָס.

שבת האָבען אַלע געשעפטען אין שענעבעק געמוזט געשלאָסען ווערען.

ברעסלוי, 12. (ספ. טעל.) שבת איז דאָ פערמאַכט געוואָרען א רייה יודישע האַנדעלס-הייזער און געשעפטען. די היטלעריסטישע שטורמיסטען האָ־

בען אויפגעפאָדערט דעם עולם, מ'זאָל נישט קויפען אין די דאָזיגע געוועלבער.

אַנ'אַנדער שטורם-אַבטיילונג איז אוועק אויף דער בערזע און רעווידירט די אַנוועזענדע. מחמת דעם זענען קיין בערזע-נאָטירונגען נישט געווען.

אויף דער בנין פון לאַנד-געריכט איז בעזעצט געוואָרען דורך אַ שטורם-אַבטיילונג. די ריכטער און אַדוואָקאַטען זענען אויפגעפאָדערט געוואָרען צו פערלאָזען דעם געריכטס-בנין.

קעלן, 12. (ספ. טעל.) אויף דער פאָדערונג פון די שטורם-אַבטיילונגען זענען שבת געשלאָסען געוואָרען פיל יודישע געשעפטען.

האַמבורג, 12. (ספ. טעל.) דער פּאָליציי-פרעזידענט האָט שבת דערקלערט, אַז צוליב דעם, וואָס ער דיספּאָנירט נישט איצט מיט דער געהעריגער קראַפט צו דערהאַלטען די אָרדנונג און עפענטליכע זיכערקייט, פעראָרדענט ער דעריבער תיכף צו שליסען אַלע יודישע וואַרען-הייזער און געוועלבער.

באָטהאַ, 12. (ספ. טעל.) שבת ביינאַכט האָט אַ גרופּע מענשען דעמאָליר'ט דאָס וואַרען-הויז פון דער פירמע „וואָלוואָרט", אײדער פּאָליציי איז אָנגעקומען זענען די אָנפאַלער אַנטלאָפען.

גלייוויץ, 12. (ספ. טעל.) שבת אינדערפריה איז אויסגעפיהרט געוואָרען א באָמבען-אַטענטאַט אויף בויערדאָ-פערשטראַסע אויף דער ליקיערן-פאַבריק פון גרעגאָר רייכמאַן.

בראַנשווייג, 12. (ספ. טעל.) די בראַנשווייגער רעגירונג האָט אויפ'ן יסוד פון דעקרעט אויפגעלייזט די „רייכסבאַנער" און עהנליכע אָרגאַניזאַציעס.

דאָס זעלבע איז געשעהן אין בייערן.

בערלין, 12. (ספ. טעל.) אין די נאָהענטסטע טעג דאַרף מען זיך ריכטען אויף דער פערשטאַרקונג פון דעם צוריקקעהר פון פּוילישע יודען קיין פּוילען.

די פּוילישע קאָנסולאַטען אין גאַנץ דייטשלאַנד געבען איצט אַרויס אַ סך צוריקקעהר-וויזעס קיין פּוילען.

לאָנדאָן, 12. (ספ. טעל.) שרייבענדיג וועגען רדיפות אויף די פּוילישע יודען אין דייטשלאַנד, אינפאָרמירט די „דעילי העראַלד" וועגען דעם פאַר־אויסגעזעהענעם פּראָטעסט פון דער פּוילישער רעגירונג.

די צייטונג שרייבט, אַז די פּוילישע רעגירונג וועט וואָרענען, דאָס אויב די רדיפות און נגישות וועלען נישט אויפהערען, וועט די פּוילישע רעגירונג אָנהויבען רעפּרעסיעס געגען די דייטשע בירגער אין פּוילען.

אויך „דעילי עקספּרעס", „ניו קראָניקל" און „מאָרנינג פּאָסט" אינפאָרמירען וועגען פּראָטעסט-בעשלוס פון דער פּוילישער רעגירונג.

קאַטאָוויץ, 12. (טעלעפאָניש) אין גלייוויץ האָט מען געוואָרפען א באָמבע אויפ'ן רעסטאָראַן פון איינעם רעקמאַן. דער אויפרייס האָט אָנגעמאַכט אַ גרויסען חורבן. דעם אַטענטאַט זאָלען האָבען אויסגעפיהרט די היטלער-לייט.

אין ביוטען האָבען די היטלער-אויצער דערשאָסען דעם בעקאַנטען יודישען סוחר, יוסף שטייבער. די גזלנים האָט מען נישט געכאַפּט.

בערלין, 12. (ספ. טעל.) דאָס ביוראָ פון רייכסטאָג האָט שוין פונאַנדערגעשיקט איינלאַדונגען אויף דער ערשטער זיצונג צו אַלע פראַקציעס, אַ חוץ די קאָמוניסטען.

אַלגעמיינעם קאָמיטעט צו שטיצן די יודען אין סאָוויעטן-רוסלאַנד. צו דעם צוועק וועט פערעפענטליכט ווערען אַנ'אויפרוף. וואָס וועט אויפפאָדערן זיך צו בעטייליגען אין דער אַקציע.

אין צוזאַמענהאַנג מיט די פייערונגען, וואָס ווערען אָרגאַניזירט אין אַלע שולען אין נאָמענסטאָג פון מאַרשאַל יוזעף פּילסודסקי ווענדעט זיך די פערוואַלטונג צו אַלע מיטגלידער אָפּצוריכטען שבת, דעם 18-טען מערץ, 12 אַ זייגער בייטאָג גאָטעסדינסטען פאַר דעם ערשטען מאַרשאַל פון פּוילען.

יודיש טעאַטער פילהאַרמאָניע

טרופּע אונטער דער לייטונג פון בעריהמטען אַרטיסט משה ליפּמאַן.

היינט, מאָנטאג, 9 אָוונט

גרויסע פאָפּול. פאָרשט.

פרייזען פון 49 גר. ביז 1.70

די פּראַכטיגע היסטאָרישע אָפּערעטע

אחשורוש

מאָרגען, דינסטאג —

סענסאַציאָנעלע נייעס!

רייטען ברילען און בינאָקלען נאָר 50 גר. אויף לאַגער פערשידענע ברילען און גלעזער

M. J. HERSZKORN, Śródmiejska 1

Dr. Wajnberg

ספּעצ. פון לונגען- האַרץ- און טובערקולאָז-קראַנקה.

ציגעל-גאַס 11, טעל. 126-02

נעהמט אָן פון 9—10 פריה, 3—4 און 8—9 אָוונט.

Dr. med. H. LUBICZ

ספּעצ. פאַר הויט, ווענערישע און געשלעכטס-קראַנקה.

צענטעלניאַנאַ 7, טעל. 141-32.

נעהמט אָן פון 8—10 פריה, פון 12—2 נאָכמ. און פון 5—8 אָוונט, זונטאָג פון 9—11 בייטאָג.

DOKTOR

H. WOŁKOWYSKI

צעגעלניאַנאַ 4, טעל. 216-90

ספּעציאַל-אַרצט פאַר הויט- און ווענערישע קראַנקהייטען, מענער - שוועכע, אַלטע פאַרם, אַנאַליזען, עלעקטראָטעראַפּיע, בעהאַנדלונג מיט קוואַרץ-שטראַהלען.

נעמט אָן פון 8—2 און פון 5—9 אָוונט.

בעזונדער וואַרטע-צימער פאַר פרויען.

Dr. Z. RAKOWSKI

ספּעציאַליסט פאַר

אויערען, נאָז, האַלז און לונגען-קראַנקהייטען

11 ליסטאָפּאַד 9 (קאָנסטאַנטינער)

טעל 127-81

שפּרעכשטונדען פון 12—2 און פון 5—7

נעהמט אויך אָן אין לעטשניצע זגערושער 17 פון 10—11 און 2—3 נאָכמ.

אָרטאָפּעדישער אַנשטאַלט

בראַסטעזען, גאָרסעטען, אָרטאָפּעדישע אַפּאַראַטען אַלער אַרט, לייכטע פּלאַטפוס-איינלאַגען געגען פּלאַטפוס-שמערצען אַלס נאָך גיפּס-אָבדרוק.

Dr. med. Lubicz u. Villy Simonović

פּיעטריקאָווער 119, טעל. 231-81.

נאָר דער ערד-ציטערניש אין קאַליפאָרניען

ניו-יאָרק, 12. (ספ. טעל.)

פון קאַליפאָרניען איז מען מודיע, אַז אין קאָמפּטאָן האָט מען דערקלערט קריגס-צושטאַנד, בכדי אויסצומיידען רויבערייען.

אין סאַנטאַ מאָניקאַ איז אַרונטערגעפאַלען אַ פּאָליציי-עראָפּלאַן, וועלכער האָט בעדאַרפט דורכמאַכען אַנ'אויספּיר-פליה. דריי פליהער זענען פערברענט געוואָרען צוזאַמען מיט'ן עראָפּלאַן.

אין קאָמפּטאָן האָט מען געמוזט עוואַקואירען די טורמע. די 1200 אַרעסטאַנטען האָט מען אונטער אַ שטאַרקער וואַך איינגעאָרדענט אין שטאָטישען פּאַרק.

אין טאָרמאַנס איז פערברענט געוואָרען די גאַז-צענטראַלע, וואָס איז געווען די גרעסטע אין דער וועלט.

אין האָליוואָוד זענען קיין גרעסערע היזקות נישט פאַרהאַן.

לעת עתה האָט מען רעגיסטרירט 125 דער'הרג'עטע.

דעם אַלגעמיינעם היזק בערעכענט מען אויף 50 מיליאָן דאָלאַר.

אין לאָנגבאָך זענען פערנאָטירט געוואָרען 32 ערד-אויפטרייסלונגען. עס איז דאָ אַ שרעק, אַז אַ ריזיגע פּאַליע וועט פערגיסען לאָנגבאָך, און די מאַכט איז זיך מישב ווי-אַזוי צו עוואַקואירען די שטאָט.

די שטאַטען-רעגירונג האָט בעפוילען די לאָקאַלע בענק, טראָץ דעם מאָראַטאָריום צו אויסצאָהלען, סומען, וואָס זענען נויטיג אויף שפּייז און רפואות.

לאָס-אַנדזשעלאָס, 12 (ספ. טעל. דער לופט-פליהער, וואָס איז אַרורכגעפלויגען איבער דעם דרום-טייל פון קאַליפאָרניען דערציילט, אַז פון אַ סך בנינים זענען געוואָרען חורבות, און אין פיעל ערטער זענען אויסגעבראָכען שרפות. די בענזין-סקלאַדען אין לאָס-אַנדזשעלאָס, סאַן-פּעדראָ, לאָנג-ביטש און ווילמינגטאָן שטייען אין פלאַמען.

די ריזיגע וואַסער-רעזערוואַוואַרען אין לאָס-אַנדזשעלאָס זענען איינגעפאַלען, פערפלייצענדיג די שכנות'דיגע הייזער.

לאָס-אַנדזשלאָס, 12 (ספ. טעל.) לויט אָפיציעלע ציפערן זענען דאָ 139 דער'הרג'עטע און 5 טויזענד פערוואונדעטע. בלויז אין לאָנגביטש אליין בעטרעפען די היזקות 5 מיליאָן דאָלאַר.

לאָנג-ביטש, 12 (ספ. טעל.) דאָ האָט היינט ווידער געציטערט די ערד.

פערמשפּט פאַר קאָנטר-רעוואָלוציע

אויסגעפיהרט 35 טויט-אורטיילען

מאָסקווע, 12. (ספ. טעל.)

היינט איז דאָ אַרויסגעטראָגען געוואָרען דער אורטייל אין אַ פּראָצעס איבער 75 סאָוויעטישע בעאַמטע, וואָס זענען בעשולדיגט געוואָרען אין קאָנטר-רעוואָלוציע און אָרגאַניזירטען סאַבאָטאַזש געגען דער צענטראַל-מאַכט אין אוקראַינע, ווייסרוסלאַנד און קאַווקאַז.

35 בעשולדיגטע זענען פעראורטיילט געוואָרען צו טויט-שטראָף, 22 — צו 10 יאָהר טורמע, 18 — צו 8 יאָהר.

אַלע טויט-אורטיילען זענען תיכף אויסגעפיהרט געוואָרען.

א סענסאַציאָנעלע ידיעה

וועגען א „קליינער ענטוואָפנונגס-קאָנווענץ"

בערלין, 12 (ספ. טעל.)

ד. א. ז. איז מודיע פון קאָפּענהאַגען, אַז אין די גענפער קרייזען איז שבת אַרומגערעדט געוואָרען די סענסאַציאָנעלע ידיעה וועגען דערגרייכען אַ הסכם דורך פראַנקרייך, ענגלאַנד און אַמעריקאַ מכוח דעם אָננעהמען די אייראָפּעישע קליינע ענטוואָפנונגס-קאָנווענץ.

דייטשלאַנד און איטאַליען דאַרפען ווערען געצוואונגען צו אַקצעפּטירען די דאָזיגע קאָנווענץ, די איניציאַטיוו פון וועלכער עס געהערט צום בעלגיער בורקווען און צו בענעש'ן.

פון פערבאַנד פון דער טעטיגקייט פון ראַבינער מיט העכערער בילדונג

וואַרשע. (יט"א) די טעג איז פאָרגעקומען אַ זיצונג פון אויספיהר-קאָמיטעט פון פערבאַנד פון ראַבינער מיט העכערער בילדונג אין פּוילען, אויף וועלכער עס איז בעשלאָסען געוואָרען צו פערעפענטליכען אַנ'אויפרוף צו דער יודישער געזעלשאַפט וועגען די אויפגאַבען און פלענער פון פערבאַנד. גלייכצייטיג האָט די פערוואַלטונג בעשלאָסען אויסצודריקען סאָלידאַריטעט מיט דעם

בען אין געשעפטען. די היטלעריסטישע שטורמיסטען האָ־

היינט און פאָלג. טעג!

דאָס צאַרישע רוסלאַנד — דאָס באָלשעוויסטישע רוסלאַנד אין עפּאָכע-מייסטערווערק פון בעקאַנטען R. Cromvel

„טעאָדאָסיע—סעוואַסטאָפּאָל"

אין די הויפּט-ראָלען:

Miriam Hopkins, George Bankreft

אויסערן פּראָגראַם: קלאַנג-צוגאַבע און לאַנד-אַקטואַליטעטען.

אָנהויב אין געוו. טעג 4.30 נאָכמיטאָג. שבת און זונטאָג —12 אַ זייגער בייטאָג פערקלענערטע פּרייזען פון די פּלעצער. הנחה-בילעטען גילטיג אָהן בעגרענצונג. דער זאַל איז שטאַרק בעהייצט.

לאָדז. 18 מערץ 1933

„נייער פאָלקסבלאַט"

לאָדז. 18 מערץ 1933

דער דאַנק
פאַר'ן פּאַטריאָטיזם

אַ שווערע טראַגעדיע לעבט איבער דאָס דייטשע יודענטום, דייטשלאַנד איז געווען דאָס ערשטע לאַנד אין צענטראַל־ און אין מערב־אייראָפּע, וואו עס האָבען אָנגעהויבען צו שפּראָצען די ערשטע וואָרצלען פון דער רעפאָרם־בעוועגונג. דאָס דייטשע יודענטום האָט אין פערלויף פון גאַנצען ניינצעהנטען יאָהרהונדערט קאָנסעקווענט געשריטען אויף דעם וועג פון נאַציאָנאַלער זעלבסטפערלייקענונג. די גאַנצע אידעע פון דער יודישער רעפאָרם־בעוועגונג אין דייטשלאַנד, דאָס ענדערען דעם רעליגיעזען ריטואַל, דאָס אַרויסוואַרפען פון די יודישע תפילות דעם קלענסטען זאַץ, פון וועלכען עס האָט געקענט ענטשטיין אַ חשד, אַז יודען האָבען נאָך די אָהער־יעבע נאַציאָנאַלע אַספּיראַציעס — דאָס אַלץ איז געווען געצילט איבערצייגען די דייטשען, אַז יודען זענען נישט קיין יודען, אַז די יעניגע, וועלכע די דייטשען רופען אַן יודען, זענען גאָר אמת'ע דייטשען, „מעטוואָכען" פון מאָזאַאישען גלויבען. ביי יעטוועדער געלעגענהייט האָבען די דייטשע יודען רעקלאַמירט זייער היפּער־לאָיאַליטעט און אילוסטרירט מיט טאַטען זייער דייטשען פּאַטריאָטיזם.

עס איז כדאי צו דערמאָנען ביי דער געלעגענהייט אַז ווען הערצל האָט געוואָלט צונויפרופען דעם ערשטען ציוניסטישען קאָנגרעס אין דייטשלאַנד, האָט זיך דאָרט אויפגעהויבען אַ געוואַלדיגער שטורעם מצד די אַזוי־גערופענע „פּראָטעסט־ראַבינער" וועלכע האָבען געציטערט פאַר דעם חשד, אַז יודען שטרעבען חס וחלילה צו נאַציאָנאַלער זעלבסטשטענדיגקייט און דאָס קען אַרויסרופען ספקות בנוגע זייער „אומבעפלעקטען פּאַטריאָטיזם".

און ווען אין דייטשלאַנד האָט זיך אָנגעהויבען צו ענטוויקלען דער „קאַטעדרא־אַנטיסעמיטיזם", וועלכער איז געפּרעדיגט געוואָרען דורך דייטשע פּראָפעסאָרען און וויסענשאַפטלער, דורך אונזערע כלומרשטע פריינד און אויפריכטיגע פיינד — האָבען די דייטשע יודען געשאַפען אַ ספּעציעלע אָרגאַניזאַציע „צור אַבוועהר דעס אַנטיסעמיטיזמוס", צענדליגער יאָהרען האָט די דאָזיגע געזעלשאַפט געאַרבייט, פערשפּרייט פערשידענע אויפקלערונגס־בראָשורען, אַרויסגעגעבען צייטשריפטען... און אַט איז דער רעזולטאַט.

די דייטשע יודען האָבען זיך מיט געוואַלד געוואָלט אַסימילירען און זיי האָבען אַלץ געטאָן, כדי אַרויסצורייסען פון זיך דעם קלענסטען שפּור פון יודישקייט, אָבער משמעות, אַז אַסימילאַציע מוז זיך באַזירען אויף אַ שטילען געגענזייטיגען הסכם, די אַסימילירטע זענען אַ זעהר שווער פערדייאונגס־מאַטעריאַל פאַר דעם פאָלק, מיט וועלכען זיי ווילען זיך אַסימילירען.

דער אַסימילאַציע־עקספּערימענט פון די דייטשע יודען האָט פולשטענדיג באַנקראָטירט, נאָך אַ 150 יאָהר פון בעוואוסטזיניגער אַסימילאַציע זענען געקומען „די רעפּרעזענטאַנטען פון די מאַיאָריטעט" און האָבען געדאַנקט די יודען פאַר דער „טובה", הינט שטייט אַלץ, וואָס יודען האָבען עראָבערט אין דער תקופה פון עמאַנסיפּאַציע אונטער אַ גרויסען פראַגע־צייכען, און דאָס דייטשע יודענטום לעבט איבער ערשיטערנדע טעג.

די שווערע ערפאַהרונגען וועלען צווינגען די פיהרער פון דייטשען יודענטום צו רעווידירען סיי פּאָליטיש, סיי גייסטיג די ביז־איצט געפלעגטע און אָנגעהויבענע פאַלשע וועלט־אַנשויאונג.

א. צ.

די „קלאָונען" פון דער היטלעריסטישער אויסערן־פּאָליטיק
דייטשלאַנד האָט געהאַט איין פריינד — די סאָוויעטען — האָט מען די פריינדשאַפט „געקינדיגט"
סאָוויעטען זאָלען צוריקציהען זייערע בעשטעלונגען

די גוט־פריינדשאַפט צווישען דייטשלאַנד און די סאָוויעטען האָט זייט יאָהרען געהערט צו די טראַדיציאָנעלע ערשיינונגען פון דער אייראָפּעאישער פּאָליטיק, עס ווייזט אָבער אויס, אַז די היטלעראָוועצעס טוען אַלעס, כדי די דאָזיגע פריינדשאַפט צו צושטערען. זיי בעגנוגענען זיך נישט מיט'ן טעראָר געגען די קאָמוניסטען אין אייגענעם לאַנד, זיי פאַלען אָן אויך אויף די סאָוויעטען און דאָס טוען נישט עפּעס אונפערא͏ַנטוואָרטליכע פערשוינען פון היטלערס חדר נאָר די פיהרער גופא, עס פערשטעהט זיך, אַז די העלדישע אַרויסטריטען פון היטלערן געגען די סאָוויעטען, וועלכע האָבען ביז איצט געגאָלטען אַלס פריינדליכע מלוכה, פון דייטשלאַנד, האָט אין מאָסקווע און אין זשענעווע געמאַכט דעם פּאַטאַלסטען איינדרוק. די סאָוויעטישע פּרעסע האָט גענומען דאָס וואָרט און אַזוי ווי אין רוסלאַנד איז די גאַנצע פּרעסע אַ קאָמוניסטישע, איז דאָס, וואָס עס שרייבט די פּרעסע, דער אויסדרוק פון דעם, וואָס עס דענקט די רעגירונג.

די לעצטע וואָך, איז, ווי עס שרייבט איין קאָמפּעטענטער קאָרעספּאָנדענט פון מאָסקווע, געווען אין דער סאָוויעטישער פּרעסע אַן אמת'ע אַנטי־דייטשע וואָך. די אַרויסטריטונגען פון געריינג, גע־בעלס'ן און היטלערן האָבען זיך אָנגעשטויסען אויף אַ ווירדיגען ענטפער פון די מאָסקווער בלעטער, אַפילו די „איזוועסטיא" האָבען דאָסמאָל אָנגע־וואוירען די אָפיציעלע פלעגמע און האָבען אָנגערי־פען די הערשער פון דייטשלאַנד „אונטערציגדער", „באַנדיטען", „מערדער", וועלכע ווילען אַנווענדען זייער סיסטעם פון באַנדיטישע אָנפאַלען און פּראָוואָקאַציעס אויך אויפ'ן געביט פון דער אינטערנאַציאָנאַלער פּאָליטיק.

וועגען דעם, וואָס עס האָט געשריבען דער הויפט אָרגאַן פון דער קאָמוניסטישער פּאַרטיי די „פּראַוודאַ" איז גלייכער נישט צו דערמאָנען. די מילדסטע עפּיטעטען אויפ'ן אַדרעס פון דער „פריינדליכער מלוכה" זענען אַזעלכע אַ שטייגער: „בלוטיגע הינט", „קוואַליפיצירטע העוקערס", „בלאָזגעס און קלאָונען", „געהאַרכזאַמע זשאַנדאַרען פון דער אינטערנאַציאָנאַלער רעאַקציע". מיט איין וואָרט דער לעזער פון דער „פּראַוודאַ" האָט נאָר געקאָנט בעוואונדערן ווי רייך עס איז די רוסישע שפּראַך און די אונגעהויערע מעגליכקייטען, וועלכע די דאָזיגע שפּראַך עפענט פאַר דעם, וואָס הויבט אָן צו רעדען „אויפ'ן גאַנצען רעגולאַטאָר".

צום פרייען לשון פון די סאָוויעטישע פּובליציסטען איז מען אין אייראָפּע געוואוינט, אָבער די שאַרפע ווערטער, וואָס זענען לעצטענס געפאַלען אויפ'ן אַדרעס פון היטלעריסטישען דייטשלאַנד, האָבען אין זיך אַ טיפען אינהאַלט. צום ערשטען מאָל האָט מען זיך אָפּגעגעבען אַ דין וחשבון וועגען אמת'ן פּאַרצוף פון דייטשלאַנד נאָכ'ן קריג, די פּרעסע אין מאָסקווע האַלט דעריבער אין איין אונטערשטרייכען די גע־פאַהר, וואָס דראָהט דער גאַנצער וועלט מצד די מענשען, וועלכע זענען פעהיג געווען אונטערצוצינדען אַפילו דעם אייגענעם פּאַרלאַמענט אין דער אייגענער הויפּטשטאָט".

מיט אַן אַרטיקעל אין וועלכען עס ווערט אויס געדריקט די מורא פאַר אַן אינטערנאַציאָנאַלער אַוואַנטורע, וואָס קאָן אויפגעפּעקט ווערען דורך די נייע הערשער פון דייטשלאַנד, איז אַרויסגעטרעטען איינער פון די פעהיגסטע סאָוויעטישע פּובליציסטען קאַרל ראַדעק, ער פערגלייכט די וואַהלען פון פינפטען מערץ צו דער שלאַכט ביי דער מאַרנע און האַלט אַז דער אויסגאַנג פון די וואַהלען קאָן האָבען שלעכטע פאָלגען פאַר די איצטיגע פערבינדעטע פון היטלערן פאַר'ן בלאָק שוואַרץ־ווייס־רויט.

אין מאָסקווע האַלט מען, אַז דער רעזולטאַט פון די וואַהלען איז פאַר די דייטשע קאָמוניסטען גאָר ווען זעהר אַ גינסטיגער", דאָרט זאָגט מען אַזוי: פינף מיליאָן מענשען, וואָס האָבען אָפּגעגעבען זייערע שטימען פאַר די קאָמוניסטען נישט קוקענדיג אויף דעם אונגעהויערען טעראָר, נישט האָבענדיג קיין שום וואַהל־אַפּאַראַט, אָהן אַ פּרעסע, אָהן וועלכע עס איז נישט מעגליכקייטען צו פיהרען אַן אַגיטאַציע — דאָס זענען מענשען, וועלכע „קאָנען גיין זיך שלאָגען".

די סאָוויעטען־רעגירונג איז אייגענטליך געווען גרייט צו פיהרען אַ לאָיאַלע פּאָליטיק אויך לגבי דער איצטיגער רעגירונג פון דייטשלאַנד, אָבער די איצטיגע הערשער, ווערט אונטערגעשטראָכען אין מאָסקווע, האָבען געקינדיגט די פריינדשאַפט און די אַנטוואָרטליכקייט פאַר די פאָלגען וואָס קענען פאַלען אויף זיי.

אין מאָסקווע שטרייכט מען אונטער דעם פאַקט, וואָס אַ דאַנק היטלערן האָבען זיך בעדייטענד פער־ערגערט די בעציהונגען צווישען דייטשלאַנד און פוילען. מען רעכענט אַז אין רעזולטאַט פון היט־לערס פּאָליטיק, וועלען די סאָוויעטען צוריקציהען זייערע בעשטעלונגען אין דייטשלאַנד.

אין היינטיגע בילדער. אויף מיסט. אין פעלד
א רעפּאָרטאַזש וועגען היימלאָזע קינדער אין לאָדז

אין דעם וועכענטליכען פּוילישען זשורנאַל „עפּאָקאַ" דעם אָרגאַן פון דער ליבעראַלער, פּראָ־גרעסיווער און פריידענקערישער פּוילישער אינטע־ליגענץ איז אָפּגעדרוקט אַ רעפּאָרטאַזש געווידמעט לאָדז. דער רעפּאָרטאַזש פערנעהמט זיך מיט איינעם פון די אַרטעדיגע וואונדען פון אונזער שטאָט, מיט דער היימלאָזיגקייטס־פּראַגע, אין רעפּאָרטאַזש ווערט געגעבען אַ שילדערונג פון דער קאָלאָניע היימלאָזע, וואָס האָט געפונען אַ בעהעלטעניש הינ־טער דעם יודישען בית־עולם.

ביים סוף פון דער בזשעזשינער גאַס ליגען פער־לאָזען ברייטע און לאַנגע פעלדער, דאָ געפינט זיך דער מיסט־קאַסטען פון לאָדז. אַהער ברענגט מען דעם גנאַי פון אַלע לאָדזער שטאַלען. ברוינע בערג־לעך גנאַי, לייכט צוגערעקט מיט שניי.

דאָ געפינט זיך דאָס וואוין־אָרט פון ביימס היימלאָזען לאָדז. דאָ האָבען זיך געבויט אַ נעכט־ליכע הונדערט היימלאָזע קינדער, קינדער פון דער גאַס. גנאַי איז, ווי בעקאַנט, דער בעסטער שוץ געגען קעלט און פראָסט, גראָבען זיי זיך דאָ איין ביז צום האַלז, כדי צו פערברענגען די נאַכט אין וואַרעמ־קייט. אָבער די קעלט דערגרייכט זיי אויך אין גנאַי. ציטערען זיי, הוסטען, מיט אַ טרוקענעם, געוואַלדיגען, כריפּענדיגען הוסט.

אַנדערע נעכטיגען אין היינטישע בוידעס, זיי בעפריינדען זיך מיט די הינט, וועלכע זיי ברענגען ביינער, סקאָרינקעס ברויט, און דאַן שלאָפען זיי צוזאַמען אויפ'ן שטרוי, וואָס איז פול מיט אינזעקטען, די שלאָפען אויף מיסטקאַסטענס.

בייטאָג זענען זיי הונגעריג: זיי וואַרטען אָפּ די נאַכט, כדי איינצושלאָפען און נישט טראַכטען וועגען הונגער און נישט פיהלען איהם. שלאָפען, שלאָפען, אַלץ איינס, וואו, אַבי נאָר צו קענען שלאָפען.

דער זומער איז פאַר די דאָזיגע היימלאָזע אָרי־מע קינדער דער וואונדערליכסטער טרוים וועגען זומער רעדען זיי מיט אַ שמייכעל אויף די ליפּען. ווייל זומערצייט קאָן מען זיך אומעטום אויסשלאָ־פען: אויף די טרעפּען פון די געוועלבער, אין די זייטיגע גאַסען, אין די שטאָטישע פּאַרקען, אויף די בענק אין די אַלעיעס און די סקווערען. אין פעלד, צווישען די קאַרטאָפעל, פון דאָרט איז זיי שווער אַרויסצוּוואַרפען ווי פון די וואָקזאַלען.

זיי שלאָפען אויף דער גאַס, עס וועקט זיי אויף אַ פּאָליציאַנט, די פאַרשריפטען פון געזעץ ערלויבען אַרויסצוּוואַרפען מענשען פון די וואוינונגען אויף דער גאַס, אָבער די פערפליכטענדע אָרדנונגס־פאַרשריפטען ערלויבען נישט, אַז די אַרויסגעוואָרפענע זאָלען שלאָפען אויף דער גאַס. זיי הויבען זיך שווער אויף. זיי געהען אַוועק. אפשר וועט געלינגען ערגעץ אַנדערש כאַפּען אַ דרימעל, שפּעט אין אָווענד ווערען געשלאָסען די שטאָטישע פּאַרקען, די היימלאָזע גנבענען זיך נאָך פריהער אַריין און בעהאַלטען זיך צווישען די קוסטעס, אין דער פינסטערקייט ווערען זיי נישט בעמערקט דורך די וועכטער, און ווען די סויערען וועלען געשלאָסען ווערען, וועט שוין קיינער נישט איבעררייסען זייער שלאָף.

ערגער איז ווען עס געהט אַ רעגען. דאַן מוזען זיי זוכען אַ מעהר זיכער בעהעלטעניש. זיי מוזען זיך שטילערהייט אַריינגנבענען אין די קע־לערס און אויף די בוידעמער און פּונקט אַזוי שטיל, אומבעמערקט גאַנץ פריה אַרויסשלייכען זיך אויף דער גאַס.

זיי פערנעהמען די פעלדער אַרום דער שטאָט, וואוינען אין פערלאָזענע צעלטען. גראָבען אויס קאַרטאָפעל, מייערען, בוראַקעס און הערמיט דער־נעהרען זיי זיך.

זיי רויכערען, באַרען אַפּ דעם הונגער. זיי רויכערען בלעטער, טרוקענע קוסטעס קאַרטאָפעל, האָבער, צווייגלעך, עס געהט אַ רויך, דער שאַר־פער ריח דרינגט אַריין אין די נאָזלעכער, רייצט די געדערים וואָס קאַרטשען זיך פאַר הונגער, עס דויערט לאַנג ביז עס בעוויזט זיך פייער. 10 מי־נוט, 20 מינוט, אַמאָל אַ שעה, אָבער דער היימלאָ־זער האָט געדולד, ער רויכערט, בלאָזט ביז עס צו־ברענט זיך אַ פייער.

זומער איז אַ גן עדן פאַר די היימלאָזע, צו ווי־מער איז נאָך ווייט, די נעכט זענען פראָסטיג און שרעקליך לאַנג. די היימלאָזע ציטערען און קאָר־טשען זיך צונויף. פערצווייפעלטע וואַרטען זיי עס זאָל ווערען טאָג.

די לאַגע פון די אַמעריקאַנער אין פּאַריז
מ'קען וועקסלען דאָלאַרען אויף פראַנקען, אָבער מיט'ן תנאי זיך אַנצוטרינקען טויט שיכור

דער באַנקען־קריזיס אין אַמעריקע האָט זיך זעהר שווער אָפּגערופען אויף די טוריסטען פון אַמעריקע און אַנדערע אַמעריקאַנער בירגער, וועלכע געפינען זיך אין פּאַריז. דער דאָלאַר איז אָפיציעל נישט באַטירט גע־וואָרען און די בענק האָבען זיך אָפּגעזאָגט צו וועקסלען דאָלאַרען אויף פראַנקען. אויף דער שוואַרצער בערזע האָט מען געגעבען פאַר אַ דאָלאַר 10־15 פראַנק בעת דער אָפיציעלער קורס איז פריהער גע־ווען 25. עס זענען געווען נישט ווייניג אַמעריקאַ־נער, וואָס זענען געצוואונגען געווען צו טוישען זייערע דאָלאַרען צו דעם מערדערישען קורס.

זייערע שטענדיגע קליענטען האָבען די בענק אַפילו געטוישט די דאָלאַרען, אָבער מיט אַ תנאי, דער קליענט האָט בעקומען פאַר אַ דאָלאַר 20—15 פראַנק, דערביי איז אויסגעריידט געוואָרען: אויב עס וועט זיין אַ בערזע, און דער דאָלאַר וועט שטיין העכער, וועט דער קליענט בעקומען אויסגעצאָהלט דעם עודף. אויב דער דאָלאַר וועט נאָך מעהר פאַלען, וועט דער קליענט מוזען ליידען דעם היזק, וועלכער וועט אַראָפּגערעכענט ווערען פון דיין לויפענדער קאָנטאָ.

אַנדערע בענק האָבען אַפילו געוועקסעלט דאָ־לאַרען צום קורס פון 25 פראַנק, אָבער זיי האָבען נישט אָנגענומען מעהר פאַר פופציג דאָלאַר, ביי פרעמדע, נישט שטענדיגע קליענטען, האָט מען בכלל נישט געטוישט קיין דאָלאַרען.

איין קליענט, וועלכער האָט אין אַ באַנק אַ גרויסע סומע אין דאָלאַרען, האָט פערלאַנגט מען זאָל איהם אויסצאָהלען די גאַנצע סומע. דער דירעק־טאָר פון דער באַנק האָט איהם געראַטען אָפּצוואַר־טען. דער קליענט האָט אָבער נישט געוואָלט, דאַן האָט איהם די באַנק אויסגעשריבען אַ טשעק אויף ניו־יאָרק.

אַ גרויסער באַר נעבען דער אָפּערע האָט אַ־רויסגעהאָנגען אַ גרויסען פּלאַקאַט: דאָ וועקסעלט מען אַמעריקאַנער דאָלאַרען צום קורס פון 25 פראַנק.

דאָס טוישען איז אָבער נישט פאָרגעקומען אַזוי איינפאַך. איין דאָלאַר האָט מען אין באַר גע־וועקסעלט ביים בעזינג, אויב דער גאַסט וועט אויס־טרינקען איין גלעזעל בראָנפען אָדער אַנדערען אַל־קאָהאָל, ווער עס האָט געוואָלט וועקסלען הונדערט דאָלאַר האָט געדאַרפט אָדער אויסטרינקען הונ־דערט גלעזלעך אָדער מיטברענגען הונדערט פריינד, די זאָלען איהם דערין אַרויסהעלפען.

אין באַר פון אַמעריקאַנישען לעגיאָן האָט מען קיין דאָלאַרען איינגאַנצען נישט אָנגענומען, אונזערע קליענטען האָט מען ערקלערט אין דער לייטונג פון באַר, וואוינען געוועהנליך אין פּאַריז, זיי דאַרפען זאָרגען דערפאַר, זיי זאָלען שטענדיג האָבען ביי זיך פראַנקען.

פאַר די אַמעריקאַנער אָנהענגער פון טרוקע־נעם רעזשים, האָט זיך אין פּאַריז בעשאַפען אַ גאַנץ מאָדנע לאַגע: זיי האָבען געקאָנט וועקסלען זייערע דאָלאַרען נאָר מיט'ן בעדינג, אויב זיי וועלען זיך אָנטרינקען טויט־שיכור.

פון פערבאַנד פון יודען געוו. אנטיילנעמער אין דער מלחמה
און פון די קאַמפען פאַר פּוילענס אומאָבהענגיגקייט

וואַרשע. (יט"א) עס איז פאָרגעקומען די אַלגעמיינע פערזאַמלונג פון וואַרשאַווער קרייז־פערבאַנד פון יודען, געוועזענע אנטיילנעהמער אין דער מלחמה און פון די קאַמפען פאַר פּוילענס אומאָבהענגיגקייט. די פערזאַמלונג האָט בעשלאָ־סען אַרויסצושיקען הולדיגונגס־דעפּעשען צום מלוכה־פּרעזידענט און צום מאַרשאַל פּילסודסקי. עס זענען אויסגעהערט געוואָרען אַ רעפּעראַט וועגען די צילען און אויפגאַבען פון פערבאַנד און בעריכטען פון דער פערוואַלטונג. נאָך אַן אויס־פיהרליכער דיסקוסיע איז דער פערוואַלטונג ער־טיילט געוואָרען אַבסאָלוטאָריום. צום סוף איז געוועהלט געוואָרען אַ נייע פערוואַלטונג און עס זענען אָנגענומען געוואָרען אַ רייהע רעזאָלוציעס. צוו. אַנד. איז אָנגענומען געוואָרען אַ פּראָטעסט געגען די דייטשע פּרעטענציעס צו די פּוילישע גרעניצען און עס איז בעשלאָסען געוואָרען צו שטיצען די שיסער־אָפּטיילונג אויפ'ן נאָמען פון פּויק. בערעק יאָסעלעוויטש.

אַ דרייסטע גנבה אין דער מערת המכפלה

ירושלים. (יט"א) פון חברון טיילט מען מיט, אַז אין דער מערת המכפלה איז אויסגעפיהרט געוואָרען אַ דרייסטע גנבה. ביים קבר פון אברהם אבינו האָבען די גנבים צוגענומען 15 אַלטע טעפּיכען, ביים קבר פון יצחק־אבינו איז צוגע'גנב'עט געוואָרען אַ זילבערנע מנורה. חוץ דעם איז פערשוואונדען געוואָרען אַ טייל פון דער מצבה, וואָס האָט זיך געפונען אויפ'ן קבר פון אברהם אבינו.

אָפּגעשטעלט אַ יודישע צייטונג אין טשערנאָוויץ

טשערנאָוויץ, (יט"א) די „נייע צייטונג", דער אָרגאַן פון „בונד" אין רומעניען, איז פון דער מאַכט אָפּגעשטעלט געוואָרען, די צייטונג איז פערמאַכט געוואָרען צוליב אַן אַרטיקעל פון רעדאַקטאָר ד"ר יוסף קיסמאַן און געגען דעם רעדאַקטאָר איז פערפיהרט געוואָרען אַ פּראָצעס. צוליב דעם בעלאַגערונגס־צושטאַנד, וואָס איז חל אויף טשערנאָוויץ, וועט דער פּראָצעס פאָרקומען אין אַ מיליטערישען געריכט.

באַזאַר לטובת דעם כפר־המכבי אין לאָמזשאַ.

לאָמזשאַ. (יט"א) דעם 18־טען ד. ח. ווערט אין לאָמזשאַ געעפענט ווערען אַן ארץ־ישראל באַזאַר לטובת דעם כפר־המכבי. אין די פאָרבע־רייטונגס־אַרבייטען בעטייליגען זיך פיל אָנגעזעהענע בירגער, די אָרטיגע „וויזאָ" און אַלע מכבי־מיטגלידער. דער באַזאַר האָט ערוועקט אינטערעס אויך אין דער אומגעגענד.

נייער פאלקסבלאט

דאס לאדזשער לעבען

נייער פאלקסבלאט

מאָנטאג 13 מערץ
ט״ו אדר תרצ״ג

זון־אויפגאַנג 5.58
זון־אונטערגאַנג 5.35

ז. ז. ז. פאר'ן טעקסטיל-שטרייק

בעשלוסען פון דער נעכטיגער קאָנפערענץ

(2) נעכטען איז אין אייגענעם לאָקאַל אויף פּעטריקאָווער 64 פאָרגעקומען א קאָנפערענץ פון אַלע פעראיינען, וואָס גייען אַריין אין בעשטאַנד פון ז. ז. ז.

אין דער קאָנפערענץ האָט אָנטיילגענומען דער דעפּוטאַט גאַרדעצקי.

די פערזאַמעלטע האָבען בעשלאָסען. אונטערצושטיצען מיט אַלע כוחות דעם טעקסטיל־שטרייק ביז זיין פולשטענדיגער ליקווידאַציע.

בעת דער דינסטאגדיגער קאָנפערענץ וועגען שליסען אַ קאָ[...]וועגען אָפּמאַך אין דער טעקסטיל־אינדוסטריע, טראַקטירען דעם אָפּמאַך פון יאָהר 1928, אַלס פלאַטפאָרם פאַר דיסקוסיע.

חוץ מזה זענען אויף דער קאָנפערענץ אַרומגערעדט געוואָרען איניגע ענינים פון אָרגאַניזאַציאָנעלען כאַראַקטער.

(א) דער נעכטיגער שטרייקטאָג איז אַדורך פולשטענדיג רוהיג, קיין שום ענדערונגען זענען נישט אַריינגעטראָטען.

היינט זאָל דער שטרייק פערשאַרפט און פערברייטערט ווערען אין אַלע טעקסטיל־פאַבריקען, עהנליכע, ווי פלוש־פאַבריקען, פון ברייט־וויר, סטאַנגעס, שנורוואַרגלעך א. א.

לעבעדיג און לוסטיג אין „בית מחסה לזקנים"

איז געווען אויף דער נעכטיגער פייערליכער פורים-סעודה

ווי אַלע יאָהר, איז אויך הייאָהר פאָרגעקומען אין „בית מחסה לזקנים" די טראַדיציאָנעלע פורים-פייערונג.

הייאָהר איז די פייערונג פאָרגעקומען אין א פיל ברייטערן פערנעהם ווי די פערגאַנגענע יאָהרען, מחמת די שמחה איז איינגעאָרדענט געוואָרען אין די שעהנע, גרויסע זאַלען פון דעם נייעם בנין.

צו דער פייערונג זענען געקומען, א חוץ די זקנים און זקנות, אויך הונדערטער פריינד און קרובים פון די זקנים און די פערוואַלטונג מיט'ן פרעזעס ה' ב. א. גליקסמאַן בראש.

די פייערונג האָט זיך אָנגעהויבען אין דער שפּיטאַל-אָפּטיילונג (וועלכער איז ערשט די טעג געעפענט געוואָרען פאַר 25 קראַנקע), וואו דער אָרקעסטער האָט פאַר די קראַנקע אָפּגעשפּילט א פרעהליכ'ס, פון שפּיטאַל, האָט זיך די פייערונג איבערגעטראָגען אין דער שוהל, וואו דער אָרקעסטער האָט געשפּילט לעבעדיגע ניגונים.

א געלעגענהייטס-רעדע האָט געהאַלטען יודעל גראָמאַן, וועלכער האָט פאַר די זקנים און זקנות גערעדט מעניני דיומא. נאָך דער רעדע איז דער עולם אַוועק אין א רקידה'לע. די זקנים האָבען גענומען די פיסלעך, געזונגען ארור המן און ברוך מרדכי. די זקנות אין דער ווייבער-שוהל האָבען צוגעפּאַטשט מיט די הענד און צוגעווינשען זיך: מ'זאָל דערלעבען איבער א יאָהר אין פריידען...

דאָס ריכטיגע האָט זיך שפּעטער אָנגעהויבען אין דעם גרויסען עס-זאַל פאַר פרויען א. נ. פון פרעזעס ב. א. גליקסמאַן. די פרויען האָבען זיך געלאָזט אין דעם אמת'ן טענצעל. אין מיטען האָבען אַריינגעטאַנצט אייניקלעך און קינדער פון די און זקנים, מ'איז אַוועק אין אַ „אָבערעק". די די מוזיק האָט געאַרבייט אויף אַלע כלים, און ס'איז געווען פרעהליך!

נאָכ'ן טענצעל, האָבען זיך די זקנים און זקנות בעזעצט ביי די ווייס-געדעקטע טישען. מ'האָט דערלאַנגט יום-טוב'דיגע מאכלים. דער עולם האָט גענומען „צו ביסעלעך", מ'האָט געטרונקען „לחיים", די אייגעלעך האָבען גענומען פינקלען מ'האָט געקריגען קוראַזש, און ווייטער אין א טענצעל. די שוואַכע, וואָס האָבען נישט געקענט טאַנצען, האָבען צוגעפּאַטשט צום טאַקט, אַזוי איז די פורים-סעודה אין בית-מחסה לזקנים אַרויס פרעהליך עד דלא ידע בין ארור המן לברוך מרדכי...

ס'איז כדאי צו בעמערקען, אַז דער אָרקעסטער, וואָס בעשטעהט פון די מוזיקאַנטען: שפּילמאַן, קאַנטאָר און קנאָפּ, שפּילען יעדען פורים און אויך הייאָהר געשפּילט אומזיסט, כדי משמח צו זיין די זקנים.

—ס.

די שטרייקענדע קאטאן-ארבייטער

האבען בעשלאסען ווייטער צו פיהרען דעם שטרייק ביז א זיג

(2) נעכטען איז אין דעם פעראיין פון די קאָטאָן־אַרבייטער (פּעטריקאָווער 64) פאָרגעקומען די אַלגעמיינע פערזאַמלונג פון אַלע שטרייקענדע קאָטאָן אַרבייטער.

עס איז בעשלאָסען געוואָרען דעם שטרייק ווייטער פאָרטצוזעצען.

אויף מאָרגען 10 אין דער פריה איז בעשלאָסען געוואָרען צוזאַמענצורופען אַלע שטרייקענדע, בכדי אַרומצורעדען דעם אופן פון דער ווייטערדיגער שטרייק־אַקציע.

דער וויצע-פרעזידענט וויעלינסקי האט „געזיגט"

א העכערע שטראף פאר'ן רעדאקטאר פון „ראבאטניק"

(2) בשעתו האָט דער פעראַנטוואָרטליכער רעדאַקטאָר פון „ראַבאָטניק" בעקומען א פסק 3 חדשים צו זיצען פאַר'ן בעליידיגען אין דער צייטונג דעם לאָדזשער וויצע־פרעזידענט, ד״ר וויעלינסקי.

דער ד״ר וויעלינסקי איז פון דעם אורטייל נישט געווען צופרידען און ער האָט אַפּעלירט.

איצט איז פאָרגעקומען דער אַפּעלאַציע־פּראָצעס, און די שטראָף איז פאַר'ן רעדאַקטאָר פון „ראַבאָטניק" געהעכערט — אַזוי אַז ער דאַרף זיצען 6 חדשים און בעצאָהלען שטראָף 300 זלאָטעס, אַנדער נאָך „צווישע" 6 וואָכען.

„גיפטיגע גאזען" אום ערב פורים...

(2) עהערנעכטען ביינאַכט האָט מען פלוצים אַרויסגערופען פייערלעשער אויף קאָפּערניקא 61, באשר בכן — אויף די טרעפּען פון דעם הויז האָט עמיצער אַרויסגעלאָזט גיפטיגע גאַזען...

אויסגעלאָזט האָט זיך, אַז אויף די טרעפּען האָט עמיצער צעבראָכען אַ פלאַש מיט זאַלץ־וואַסער, און מחמת דעם שלעכטען בייסיגען ריח, וואָס האָט זיך פערשפּרייט אינ'ם הויז, איז אויסגעבראָכען אַ פּאַניק צווישען די לאָקאַטאָרען.

ביים אַפּרייניגען די טרעפּען האָבען די פייערלעשער געאַרבייט אין גאַז־מאַסקעס.

— אַ כוח פון היטלער'ן — האָט איינער אַ יוד אַרויסגעזאָגט אַ סברא — אַ המן זיצט אין בערלין און פערסמה'ט די גאַנצע וועלט!..

—=):o:(=—

שטיצט „י.וו.א."

(בריף אין רעדאקציע)

די דערגרייכונגען פון יודישען וויסענשאַפטליכען אינסטיטוט אין ווילנע זענען אָנערקענט געוואָרען פון דער גאַנצער יודישער און נישט יודישער געזעלשאַפט. במשך פון זיין עקזיסטענץ, האָט דער „ייוואָ" בעוויזען צו זאַמלען אויסערגעוועהנליך וויכטיגע יודישע קולטור אוצרות, וואָס האָבען א היסטאָרישען ווערט פאַר אַלע דורות. אַלע יודישע צענטערן טראָגען ביי צו דעם דאָזיגען קולטור בנין אַלץ, וואָס איז נאָר מעגליך.

ליידער, קאָנסטאַטירען מיר, אַז אונזער שטאָט, וואָס שטייט אין די ערשטע רייהען פון די יודישע מאַסען־קבוצים, סיי און מאַטעריעלער און סיי אין קולטורעלער הינזיכט, האָט ביז איצט נישט בעוויזען בייצוטראָגען דאָס, וואָס מיר זענען בכוח. דער דאָזיגער בלויז מוז אויסגעפיהלט ווערען. עס ליגט אויף אונז דער חוב מאָראַליש און מאַטעריעל זיך צו שטעלען אין דינסט פון די „ייוואָ" אויפגאַבען.

כדי די אויפגאַבע אַדורכצופיהרען אויף אַ אָרגאַניזירטען אופן, האָט די לאָדזשער געזעלשאַפט „פריינט פון יודישען וויסענשאַפטליכען אינסטיטוט אין ווילנע גערופען אַ ספּעציעלע קאָנפערענץ פון אַלע יור. געזעלשאַפטליכע, קולטורעלע, פּראָפעסיאָנעלע, ווירטשאַפטליכע אינסטיטוציעס און פעראיינען, אויף וועלכע עס איז בעטראַכט געוואָרען אַ רייהע ענינים, וואָס זענען פאַרבונדען מיט דער אַרבייט פאַר'ן יודישען וויסענשאַפטליכען אינסטיטוט, אויפ'ן באָדען פון אונזער שטאָט.

די קאָנפערענץ איז פאָרגעקומען שבת. דעם 11. מערץ 1933, 8 אָוועגד אין לאָקאַל פון דער געזעלשאַפט „טאָז", באַוואַם עסקא 3

מיט כבוד
די פערוואַלטונג פון דער לאָדזשער געז.
„פריינד פון יודישען וויסענשאַפטליכען אינסטיטוט".

שרודמיעסקא 15 טעאַטער „סקאלא" טעלעפאָן 232-33

גאַסטשפּילען פון
פעראייניגטע אקטיארען
„פּאַקט"
אָנפיהרונג
זיגמונט טורקאוו אלעקס שטיין

אין די הויפּטראָלען:
אברהם מארעווסקי
קלארא סעגאלאוויטש געניא שליט
זיגמונט טורקאוו אלעקס שטיין

היינט, מאָנטאג, 9 אָוונט, צום 5-טן מאָל פאָפּולערע פאָרשטעלונג פרייזען פון 60 גר. ביז 2.20

פארקויפטע נשמות
(די וואָס האַנדלען מיט רום)
פּיעסע אין 5 אַקטען פון ס. פּעניאַל און פּ. נירוא. איבערזעצט און דעוששירט פון מנחם רובין.

מיטוואָך, ד. 15-טן מערץ, 9 אָוונט טעאַטער „סקאַלאַ"
פייערליכער 40-יעריגער יובילעאום פון דירעקטאָר פון יודישען טעאַטער
א.בעזמאן
ס'ווערט געשפּילט:
פארקויפטע נשמות
אין די הויפּטראָלען
אברהם מארעווסקי
קלארא סעגאלאוויטש געניא שליט
זיגמונט טורקאוו אַלעקס שטיין
נאָך דער פאָרשטעלונג — אַ פייערליכער יובל־פּראָגראַם
ס'נעמען אָנטייל פון טעאַטער „פאַראייניגטע אקטיארן" (פּאַקט)
א. מארעווסקי זיגמונט טורקאוו
(אַ סצענע פון 2 פּאַקט) (רעציטאַציעס)
געסט פון טעאַטער „אַראַראַט":
מאַלווינא ראַפּעל, מרים דאַלסקא, יוסף סטרוגאַטש.
פון רעווי-טעאַטערס אירא ערוועסט, ב. גארסקי—נאַזשיצא.
דועט לואים לואיסאַף און ר. בעזמאַן.
בילעטען שוין צו בעקומען אין קאַסע פון טעאַטער.

סימן — אנקום פון פריהלינג

(א) נעכטען זענען אַריבערגעפלויגען איבער לאָדז און דער געגענד אין דער ריכטונג צו מזרח, גרויסע מחנות ווילדע גענז.

לויט פאָלקסטימליכע סברות קומט אויס, אַז דאָס איז א סימן פון נאָהענטען, וואַרעמען, און שיינעם פריהלינג...

הלוואי, רבו״ש, און זאָל מען שוין פטור ווערען פון כלערליי קוהלען־כלל־פערזאָרגער.

די פרומע שיסעריי הויבט זיך שוין אן

(א) ווי געוועהנליך, ערב דעם קריסטליכען פסח, הויבט זיך אָן אַ וויוואַט־געקנאַלעריי פון פעטאַרדעס

הייאָהר האָבען זיך די חברה „סטשעלצעס" מקדים געווען און אונטערגעלייגט א שטאַרקע פעטאַרדע אונטער א טראַמוואַי אויף דער ראָקישינער גאַס. עטליכע שויבען אין דעם טראַמוואַי זענען אויסגעהאַקט געוואָרען. די פּאַסאַזשירען זענען אָפּגעקומען מיט דער בלויזער שרעק.

ירושה-שטייער ווערט רעדוצירט

א ביסעל צו שפּעט—די „אמעריקאנער פעטערס" האבען זיך דאך אויסגעלאזט...

(2) ווי מיר דערוויסען זיך איז עהערנעכטען אָנגעקומען אין דער פינאַנץ-קאַמער א צירקולאַר פון פינאַנץ-מיניסטעריום, וואָס ענדערט איניגע פאָרשריפטען אין דעם בעשטייערען ירושות און מתנות.

עס ווערען בעדייטענד פערקלענערט די סטאַוקעס פונ'ם ירושה-שטייער, און עס ווערען איינגעפיהרט איניגע אַנדערע הנחות.

פאר הונגער

(2) נעכטען איז פאַר אויסאַנא 3 אוועקגעפאַלען פאַר הונגער דער 43-יאָהריגער הימלאָזער, מיכאל ראַבאַטשעווסקי.

פּאָגאָטאָוויע האָט איהם אָפּגעפיהרט אין שפּיטאַל ביים שטאָטישען זאַמעל־פונקט.

זעלבסטמארד פאר ארבייטס-לאזיגקייט און נויט

(2) אין טויער פון לימאַנאָווסקיעגאָ 105 האָט נעכטען אויסגעטרונקען א גרעסערע דאָזע יאָדינע דער 23-יאָהריגער אַרבייטסלאָזער און היימלאָזער, מאַריאַן סלאַבאַ.

פּאָגאָטאָוויע האָט איהם אָפּגעפיהרט אין דעם שטאָטישען זאַמעל-פונקט.

די סיבה – אַרבייטסלאָזיגקייט און נויט.

זיך אפגעבריהט 2 קינדער

(2) בעת דער אָפּוועזענהייט פון זייערע עלטערן האָבען דער 14-יאָהריגער טאַדעאוש סאַסאַרסקי (ווורובלאַ 12) זיך געפעהרליך אָפּגעבריהט מיט א טאָפּ קאָכעדיג וואַסער.

פּאָגאָטאָוויע האָט זיי ערטיילט די ערשטע הילף.

חולה-נופל'דיגע גזימסען

אין לאדז ווערט דער ענין עפּידעמיש

(2) אויף פּעטריקאָווער 132 האָט זיך נעכטע אָפּגעריסען א גזימס און געטראָפען אין קאָפּ אריין דער 39-יעהריגער סטשעלעצקא (קאָפּערניקאַ 25).

די סטשעלעצקא איז שטאַרק פערוואונדעט געוואָרען, און מ'האָט צו איהר געמוזט אַרויסרופען פּאָגאָטאָוויע.

פּאָליציי האָט צ ונויפגעשטעלט דעם הויז-וויר א פּראָטאָקאָל.

אפטייקען

היינטיגע נאכט-דיזשורען

(2) היינט ביינאַכט דיזשורירען: א. דאַנצער (זגערזשער 57), וו. גראַשקאָווסקי (11 ליכטאָפּאַדאָ 15), ס. גארפיין (פּילסודסקיעגאָ 54), ס. באַרטאָשעווסקי (פּעטריקאָווער 164), ר. רעמבעלינסקי (נאַנדזשעיא 28), א. שימאַנסקי (פּשעגדזשאַלניאַנאַ 75)

פורים אין לאדז
נישט געווען קיין פורים'דיגער

דער היי־יאָהריגער פורים איז געווען אַ ביסעל לעבעדיגער ווי פאַראַיאָהרען, נישט מחמת מ'האָט מעהר געלייזט ווי דעם פאַרגאַנגענעם יאָהר, נאָר צוליב אַנ'אַנדערע סבה — צוליב זונטאג.

זונטאג האָבען יודען צייט, די געשעפטען זענען געשלאָסען, און היות ווי ביי מאַנכע בראַנזשעס איז גראַד אַ שטרייק (מאַגאַזין־שניידער, פריזיר־אַרבייטער א. אַנד.) איז אַ טייל האַנדוועקער אויך געווען אין דער גאַס — דאָס איז געווען דאָס „לעבעדיגקייט" דעם היי־יאָהריגען פורים.

צום היי־יאָהריגען פורים האָבען זיך געגרייט די צוקערבעקערס און סתם געוועלבלעך; וואו אַ פענסטער, וואו אַנ'אָפענע טיר, האָט מען געזעהן פאַרפוצטע טאָרטען צו קריזיס־פרייזען, טאָרטען צו 3 זל. און צו 2.50, האָט מען אויך בעקומען אַ פאַרפוצט קיגעלע (טאָרט בלע"ז). נו, האָבען יודען פאַקע געשיקט שלח־מנות — קריזיסאָווע שלח־מנות...

יונגלעך זענען געלאָפען מיט פאַרבינדענע קלאָשלעך, אויף וועלכע ס'האָט זיך געפונען: אַ פּאָר „סוואָיסקע" קיכלעך, אַ האַלב שעכטעלע אייל־שפּראָטען (אָדער: אַ געריי׳כערטער הערינג) אַ פּאָר ציקערלעך מיט... אַ פייג.

די „רייכע" האָבען געשיקט טאָרטען (געמאַכט פון חלה מיט קאַקאָ בעשמירט...) כלות האָבען געשיקט צו די חתנים „קוישען", וואָס זענען בעשטאַנען פון: ירושלים־ביס, באָקס, קאַנדעל־ציקער מיט אַ ציטרין.

חתנים האָבען געשיקט די כלות „גאַרניטור־לעך": אַ פּודערניטשקע, אַ שטענגעלע ליפּען־פאַרמאַדקע, אַ פענדזעליק'ל מיט אַ שעכטעלע שוואַרצע סאַדזע אַ. ד. גל.

אין דער אַלט־שטאָט האָט מען געזעהן פערשטעלטע: קאָזאַקען, גוראַלעס, קוימענקעהרערס. ס'זענען אויך געגאַנגען גאַנצע „טרופּעס": אחשורוש געאַרעמט מיט אסתר המלכה, המן מיט זרש'ן, ויזתא האָט געפיהרט דלפון'ען. די פערשטעלטע זענען געגאַנגען איבער די גאַסען און דער בעגלייטונג פון אַ חברה יונגלעך און ס'איז געווען לעבעדיג אין שטעטעל...

וועניגער האָט מען דעם פורים בעמערקט אין „ווילקע", ווען נישט די טאָרטען אין די פענסטער, וואָלט מען דעם פורים לחלוטין נישט בעמערקט.

פורים־בעלער זענען היי־יאָהר איינגעאָרדענט געוואָרען שבת צו נאַכט נאָך דער מגילה, מחמת פורים איז אויסגעפאַלען אום זונטאג, זענען אַלע פורים־אימפּרעזעס איינגעאָרדענט געוואָרען אין דער נאַכט פון שבת אויף זונטאג.

אַביסעל „היימליכער" איז געווען אין די טעאַטערען. די, וואָס זענען נישט געווען „זאַפּראַשעט" אויף אַ סעודה'לע, האָבען זיך בעגניגענט מיט אַ פורים'דיגע טעאַטער־פאָרשטעלונג — אַבי יוצא צו זיין...

אין אַלגעמיין איז דער היי־יאָהריגער פורים נישט געווען קיין פורים'דיגער...

א—ס

ה' אלעקסי רזשעווסקי
ערב'ן איבערנעהמען זיין נייעם אמט

ווי מיר האָבען שוין געמאָלדען, איז דער סטאַראָסטע פון לאָדזער קרייז, אַלעקסי רזשעווסקי נאָמינירט געוואָרען אַלס היפּאָטעק־רעיענט.

ה' רזשעווסקי איז איינער פון די יחידים אין דער אַדמיניסטראַציע, וואָס קאָנען רעדען און שרייבען יודיש, און האָט אָפט פערעפענטליכט אַרטיקלען אין אונזער צייטונג.

ה' רזשעווסקי איז אַ יודען־פריינד און האָט די דאָזיגע סימפּאַטיע זיינע ביי פיל געלעגענהייטען אַרויסגעוויזען.

עלטערע יודישע אינטערעסאַנטען פלעגט ער אויסהערען אין יודיש.

אַלס לאָדזער שטאָט־פּרעזידענט איז ער אָפט אַרויסגעטרעטען און גענומען אין שוץ די לאָדזער יודישע איינוואוינער.

ווען די צעיושעטע האַלערטשיקעס זענען אין קאַלושקי בעפאַלען יודען און געשלאָגען — האָט זיך ה' רזשעווסקי מיט אַ רעוואָלווער אין האַנד אַוועקגעשטעלט שיצען די בעפאַלענע יודען.

אַלס לייטער אין ציוויל־שטאַנד־אַמט איז ער געווען אַ לעבעדיגער בייספּיל, ווי־אַזוי אַ בעאַמטער דאַרף בעהאַנדלען די יודישע פּאַראָרימטע געזעלשאַפט. ער האָט דאַמאָלס דורך דער פערמיטלונג פון דער יודישער פּרעסע אַנגעוויזען אויף די פאַלגען, וואָס ברענגען מיט זיך, דאָס נישט וועלען רעגיסטרירען די ניי־געבוירענע אין חתונות.

אַלס סטאַראָסטע איז ער געווען בעקאַנט ווי אַ העכסט־ליבעראַלער מענש.

ער האָט אויך אַרויסגעוויזען אַ גרויסען אינטערעס מיט'ן קהלה־וועזען.

דאָס יודישע לאָדז וועט זיכער געדענקען דעם ה' רזשעווסקיס ליבעראַלע און פריינדליכע בעציהונג.

אויפ'ן נייעם אמט, אַלס היפּאָטעק־רעיענט — ווינשען מיר דעם ה' רזשעווסקי ערפאָלג.

קאנצערטען פון דער וואך

דער פילהאַרמאָנישער אָרקעסטער ד'האָט זיך געוויזען אונטער דער לייטונג פון איגנאַץ נוימאַרק אין זיין פולען גלאַנץ. נאָכמעהר, מען האָט גאָר נישט דערקענט, אַז דאָס זענען אונזערע פילהאַרמאָניקער.

די סימפאָניע־קאָנצערטען, וועלכע זענען אין דעם סעזאָן בענייט געוואָרען נאָך אַ לענגערער הפסקה — צוליב'ן קריזיס, פאַרשטייט זיך — האָבען פון אָנהויב נישט געקענט זיך ווייזען אונטער דער נייער לייטונג פון באַוטצע, אַזוי ווי זיי האָבען זיך געוויזען אונטער דער קינסטלערישער אָנפיהרונג פון אַזאַ רוטינירטען דיריגענט ווי עס איז נוימאַרק. דערפאַר אויך איז אַזוי גליקליך אויסגעפאַלען דער גאַנצער ערשטער טייל, וואָס איז געווען געווידמעט וואַגנער'ס שאַפונגען צוליב'ן 50־טען יאָהרטאָג נאָך זיין טויט. אַזוי קינסטלעריש, ווי נאָר אַ ערשטקלאַסיגער אָרקעסטער איז עס אימשטאַנד: אַלע ניואַנסען, אַלע שטייגערונגען זענען געווען בולט און האָבען אונטערגעשטראָכען, וואָס פאַר רייכטום עס ענטהאַלט וואַגנער'ס מוזיק.

אין צווייטען טייל האָט געשפּילט אימרע אונגאַר בעטהאָווען'ס גע־דור קלאַוויר־קאָנצערט. מען קען זעלטען הערען אַזאַ מייסטערהאַפטע אויספיהרונג ווי ווען אימרע אונגאַר שפּילט מיט זיין גאַנצער אינטויציע! דאַמאָלס פיהלט מען, ווי געניוס און קינסטלער בעהעפטען זיך צו געטליכער עבודה. אויך דאָ האָט נוימאַרק'ס קענען און קונסט ביינעטראָגען צו דעם דאָזיגען געהויבענעם צוזאַמענשפּיל.

* * * * *

נאָך אַנ'אינטערעסאַנטער קאָנצערט איז פאָרגעקומען היינטיגע וואָך אין דער לאָדזער מוזיק־געזעלשאַפט. אינטערעסאַנט דערמיט, וואָס מיר האָבען געהערט אַ סאָלאָ־שפּיל אויף אַ וויאָלאַ (אַלט בלע"ז). זעלטען הערט מען אויף דעם דאָזיגען אינסטרומענט גאַנצע קאָנצערט־שטיק.

אַ יונגער מוזיקער, שוין פּראָפעסאָר אין קראָקאָווער קאָנסערוואַטאָריום האָט אויסגעפיהרט די סאָנאַטע פון מאַרצעלאָ (עלטערטימליכע מוזיק) און קאָנצערט־שטיק פון הובאַי. מערקווירדיג קלינגט דער אינסטרומענט, וועלכער איז נאַטירליך נישט אימשטאַנד זיך צו פערגלייכען מיט ערשטער פידעל, וועלכע האָט אַזוי פיל מעגליכקייטען. דאָך איז דער אינסטרומענט אָריגינעל און ספּעציעל פאַר איהם געשריבענע קאָמפּאָזיציעס, ווען עס שפּילט נאָך סטעפאַן שלייכקאָרן, מיט אַזאַ ענטוויקעלטע טעכניק.

אין דעם קאָנצערט האָט אויך אַנטייל גענומען אונזער בן־עיר א. וואַיטינסקי.

וואַיטינסקי איז אַ יונגער מוזיקער, אָבער שוין פאָרטגעשריטענער פּיאַניסט. ער האָט שוין בעוויזען גרויסע און פולקאָמע טעכניק, בעזונדערס אין גלאַזונאָוו'ס און דעביוס'יס ווערק.

מיר וואָלטען געקענט מעהר אויספיהרליך אַנאַליזירען זיינע קינסטלערישע וואַלאָרען, ווען ער וואָלט געשפּילט נישט אויף אַזאַ שלעכטען אינסטרומענט, פונדעסטוועגען האָט ער געהאַט גרויס בייפאַל. און מיט רעכט.

D—ski

קאנסום צום בעפארשטעהענדן פריהלינג

כאָטש אין דער אמת'ן איז נאָך אַ קאַלט ווע־טער, דאָך גיט די לופט צו פיהלען, אַז דער פריה־לינג דערנעהנטערט זיך מיט שנעלע טריט. יעדער דאַמע דעריבער הויבט שוין בעצייטענס אָן זיך צו בעמיהען וועגען די ענטשפּרעכענדע קליידונג צום פריהלינג. דער איינציגער אין אונזער שטאָדט וואָרען־הויז „קאָנסום" ביי דער ווידזעווער מאַנופאַקטור ראַקיטשינער 54, וועלכער האַלט שטענדיג דעם פּולס פון די בעדערפעניש פון איהר קונדשאַפט, האָט זיך פערזעהען מיט אַ גרויסען אויסוואַהל פון קליידער־שטאָפען, קאָסטיומען און מאַנטלען ווי אויך פערשידענע זיידווארען, ווי קרעפּ־מאַרטעל, קרעפּ יאַ, — יאַ. פלאַמיסאַל א. ז. וו. אין די עלעגאַנטסטע מוסטערן, וואָס מען פערקויפט צו רעוועלאַציאָנס־נידריגע פרייזען. „קאָנסום" עמפּפעהלט פון דער בעסטער קוואַליטעט טאָג און נאַכט־וועש טיש־בעדעק און בעטגעוואַנד. „קאָנסום" פערקויפט אויך רעשטלעך און בראַק פון ווידזעווער אויסאַרבייטונגען צו גענויע פאַבריקס־פרייזען.

אַלע האָבען זיך איבערצייגט, אַז דער „קאָנסום" איז די ביליגסטע איינקויפס־קוועלע צום איצטיגען פריהלינג־סעזאָן.

גאַסטשפּילן פון טעאַטער „פּאַריזער ניקטע אַקטיאָרען (פּאַקט) אין „סקאַלאַ"

די פאָרשטעלונגען פון טעאַטער „פּאַריי־ניקטע אַקטיאָרן" געהען דאָרט מיט גרויס ערפאָלג. היינט מאָנטאָג 9 אָוונד ווערט געשפּילט צום 5 מאָל „פאַרקויפטע נשמות".

היינט — „אחשורוש"
צום לעצטען מאָל אין פילהאַרמאָניע

צוליב ד'ן גרויסען ערפאָלג פון א. גאָלדפאַדנס אָפּערעטע „אחשורוש". ווערט היינט איבער־געחזרט די פאָרשטעלונג צו פּאָפּולערע פרייזען פון 49 גר. ביז 170.

פון „אראראט"
היינט — „די גילדערנע ראַקעטע"

היינט ווערט געשפּילט די גלאַנץ־רעווי פון איצטיגען סעזאָן א.נ. „די גילדערנע ראַקעטע" מיט דעם ערשט־ראַנגיגען קינסטלער־אַנסאַמבל: מאַלווינאַ ראַפּעל, שיינע־מרים, ליזאַ שלאָסבערג, לילי ליאַנאַ, שמעון דזשיגאַן, שמואליק גאָלדשטיין, דוד בירנבוים און יואל בערגמאַן.

אָנהויב פּונקט 9.30.

פון מעבעל מארק

היינט בעת'ן קריזיס בעמיהט זיך יעדער איינציגער צו זיין וואָס שפּאָרזאַמער און קויפט נאָר די נויטיגע נעבענשטענדע.

אין דער ערשטער רייה איז מעבעל. דאָס קויפען מעבעל איז פערבונדען מיט גרויסע קאָסטען און דעריבער קויפט יעדער איינציגער דירעקט אין דער פאַבריק, צו וועלכער ער האָט פערטרויען, כדי צו זיין זיכער, אַז דאָס געלד איז נישט אַרויסגעוואָרפען, שעהן מעבעל אין דער בעסטער קוואַליטעט צו רעקלאַמע־פרייזען צוגענגליך פאַר אַלע בעזיצט אויף לאַגער די גוט בעקאַנטע מעבעל־פירמע „לאָדזער מעבעל־פאַבריק" נאַפּיורקאָווסקא 59 טעל. 186,31 און די אויסשטעלונג געפינט זיך פּיעטריקאָווער 67 פּאַסאַזש קאַסיגאַ. די דאָזיגע פירמע האָט איינגעאָרדענט אַנ'אַרכי־טעקטישע ביוראָ מיט פערשידענע פּראָיעקטען אונטער דער לייטונג פון אַ בעניטען אינזשיניער. פּראָיעקטען ווערען ערטיילט גאַנץ אומזיסט.

מעלדונג

הסתדרות „צעירי מזרחי שנקיביטשה 3/5

בזה הננו מודיעים שהמזכירות פתוחה בכל ערב משעה 8 עד 10 באולם ה„תחכמוני" שנקיביטשה 3/5.

כמוכן אנו מודיעים שבהתאם להחלטת הועד מיום ט' אדר ש. ז. החברים מוכרחים לחתום הצהרות חרשות, בכדי לרכוש זכות חבר. הצהרות אפשר להשיג במזכירות בכל ערב, בשעות הנ"ל.

1377

לאדזער יוד.
קאַמעראַל און קליין־קונסט־טעאַטער
אראראט
קינסטל. אָנפיהרונג: משה בראָדערזאָן.
ווייסער זאַל פון „מאַנטיפּעל" זאַכאָדניאַ 43
היינט — אַ פּאָפּולערע פאָרשטעלונג
נאָר איין פאָרשטעלונג: 9.30 אָוונט
די גילדערנע ראקעטע
פון 49 גר. ביז 1.99 זל.
בילעטען צו בעקומען ביי דער קאַסע פון טעאַטער.

נייאיגקייטען, וואָס זענען געווען צו זעהן אויפ'ן לייפּציגער יריד

(פון אונזער קאָרעספּאָנדענט)

הונדערטער קלענערע און גרעסערע זאַכען, נייאיגקייטען פון אַלע בראַנזשען זענען איצט געווען צו זעהן אויפ'ן לייפּציגער יריד, ס'איז כדאי עטליכע צו דערמאָהנען.

נייע שטאָפען אויף קאָלדרעס
(שטעפּדעקען)

דיט מענשען געדענקען ווערט געבראָכט אויף דער גאַנצער וועלט, וואו מ'מאַכט קאָלדרעס (שטעפּדעקען) אַטלאַס, סיי פאַר פעהריגע קאָלדרעס, סיי פאַר וואָלענע ווערט פערבראָכט אַ אַטלאַס־שטאָף אין פערשידענע פאַרבען, אויפ'ן איצטיגען לייפּציגער יריד, האָט מען געקענט זעהן אַ נייעם שטאָף, געמישט פון אמת'ער זייד און קונסטזייד, וועלכער איז זעהר דויערהאַפט און שעהן, איז אין פערשידענע קאָלירען, מאַט און גלאַנצענדיג און קען פערווענדט ווערען אויך פאַר דיוואַנעס. דער שטאָף איז זעהר פּראַקטיש און בעהעלט זיינע פאַרבען ממש צו די אויגען. דעם שטאָף האָט מען פערקויפט, כמעט אין אַלע לענדער, ווייל ער איז זעהר ביליג.

נייע וואָלענע טעפּיכער

אַ גרויסע דייטשע טעפּיך־פאַבריק האָט איצט אויסגעשטעלט נייע וואָלענע טעפּיכער אין פאַרבען פון דער בערי'המטער דייטשער פאַרבען־פאַבריק געוועבט. די דאָזיגע טעפּיכער זענען פונקט אַזוי גוט ווי די פּערסישע, די שענסטע פאַרבען און מוסטערען ווערען געוועבט און זיי קאָסטען אַ סך, אַ סך ביליגער ווי די עכטע פּערסישע, מ'רעכענט אַז די דאָזיגע פאַבריקאַציע זאָל אַנאַרבייטען אַ גאַנצע איבערקעהרעניש אין דער טעפּיך־אינדוסטריע.

עלעקטרישע שערען פאַר דער טעקסטיל־בראַנזשע

אין דער טעקסטיל־בראַנזשע האָט מען ביז היינט געבראָכט צו שערען שטאָפען, שערען צו וועלכע מ'האָט געמוזט האָבען אַ מאָטאָר. איצט איז אויפ'ן לייפּציגער יריד אויסגעשטעלט געוואָרען אַ שער וועלכע ווערט אָנגעטריבען מיט עלעקטרישער קראַפט, וועלכע ווערט גענומען פון יעדען עלעקטרישען לאָמפּ, די דאָזיגע שער וועגט אין גאַנצען זעקסהונדערט גראַם, אַרבייט פּינקטליך און קען געבראָכט ווערען צו שערען שטאָף, זייד, קאַרטאָן, פּילץ, וואָל און אַפילו פּאַפּיר. די דאָזיגע שער איז לייכט צו געברויכען און קען בעדינט ווערען פון יעדען לערמיידעל אַפילו.

ווי אַזוי פערהיט מען לעבענסמיטעל פון פערדאַרבען ווערען?

אַ דייטשע פירמע האָט איצט אויסגעשטעלט אויפ'ן לייפּציגער יריד אַ טאָפּ אין אַלערליי גרעסען. גיבט מען אַהין אַריין לעבענסמיטעל, פעסטע אָדער פליסיגע, אַזוי קען מען זיכער זיין אַז די לעבענסמיטעל וועלען זיך האַלטען עטליכע טעג און זיי וועלען בלייבען פריש און קיהל, ווי דעם ערשטען טאָג, דער דאָזיגער טאָפּ איז זעהר ביליג און הייסט „פאָלקס־קיהלער".

נייע ברוכבענדער און באַנדאַזשען

ביז איצט האָט מען פאַר ברוכבענדער פערוועדט האַרטע אונטערלאַגען, וועלכע האָבען געמאַכט גרויסע שוועריגקייטען, ס'האָט געדרוקט און נישט איינמאָל געריצט די הויט און געמאַכט צומאָל גרויסע שמערצען, איצט האָט מען אַ איי־דאַ־ששעלט אויפ'ן לייפּציגער יריד אַ נייע אַרט פאַבריקאַציע פאַר ברוכבענדער. זיי ווערען געפּולט מיט לופט און זיי לעגען זיך צום קערפּער ווי מוסקלען. מען שפּירט דעריבער קיינמאָל נישט קיין שום שמערץ. אויך אַנשטאָט די פעדערען, וועלכע מ'האָט ביז איצט געברויכט, ווערט געמאַכט אַזאַ לופט־קישען, וואָס ליגט זעהר גוט אויפ'ן קערפּער.

יעדער קען זיך מאַכען אליין זייף

אַ דייטשע פירמע האָט איצט געפונען אַזאַ פּאַבריקאַט מיט וועלכען יעדער קען זיך מאַכען אין דער היים וויפיל זייף ער וויל נאָר. פון אַכציהן דעקאַ פון דעם עקסטראַקט קען מען מאַכען אַ ליטער פליסענדע זייף, וועלכע נוצט בישט נאָר צום וואַשען נאָר אויך פאַר טאָאַלעט־זייף.

אַ זאַלב געגען בראַנדוואונדען

צום ערשטען מאָל האָט מען אויפ'ן לייפּציגער יריד איצט געוויזען אַ זאַלב וואָס נוצט געגען בראַנד־וואונדען, ביז איצט האָבען די טייערע זאַלבען ערשט מיט אַ צייט שפּעטער אַביסעל געהיילט די וואונדען. דערוויל האָט מען געהאַט שמערצען און שפּעטער זענען צוריקגעקומען פערשידענע סמנים, די איצטיגע זאַלב בעהמט'יכף אַוועק די שמערצען, היילט שנעל און לאָזט נישט צוריק קיין שום סמנים פון דער בראַנד־וואונד, די גרעסטע מעדיצינישע גדולים האָבען זיך אַרויסגעזאָגט מיט גרויס לויב פאַר דער נייער זאַלב.

ז. האַבער

ספארט-בעוועגונג

סקאנדאל אויפן באקס-מעטש „י. ק. פ." — „ארמין" (מינכען) מיטן יוד. באקסער שטאהל

„י.ק.פ." — „ארמין" 6:10

אגהויבענדיג שרייבען דעם בעריכט פון לעצטען באקסער מעטש אין לאדז צווישען די מאנשאפטען „ארמין" פון מינכען און „י.ק.פ." פון לאדז, מוזען מיר ווידער אנווייזען אויף א גרויסען סקאנדאל וואס האט געהאט אנ'ארט אויפ'ן דאזיגען מעטש. ניט צופעליג איז עס, לויט אונזער מיינונג, וואס דער דאזיגער סקאנדאל איז פארגעקומען מיט דעם איינציגען יודישען באקסער ביי די פארגעקומענע קאמפען — שטאהל 2. נישט איינמאל זענען שהנליכע „טעותים" פארגעקומען ווען עס האבען געקעמפט יודישע באקסער מיט נישט יודישע חברים, מען האט שטענדיג געפרובט מיט נישט יודישע חברים מען האט שטענדיג געפרובט עס דערקלערען מיט א צופעליגער מיספערשטענדניש אבער דאס וואס עס איז פארגעקומען אויפ'ן פריטאגדיגען מעטש שטייגט איבער אלע ביז איצטיגע רעפרעסיעס וואס עס זענען ביז היינט פארגעקומען אויף די באקסער-מעטשען.

אין דער „י.ק.פ." מאנשאפט זענען טעטיג די לעצטע יאהרען די צוויי יודישע באקסער די ברידער שטאהל, אז מען האט זיי תמיד איגנארירט און נישט געוואלט ארויסשטעלען אויף ערנסטע ארויסטריטען אפילו דאן, ווען דער קלוב האט דערפון געליטען, איז עס א פראגע פאר „י.ק.פ." און די פעראינטערעסירטע ספארטלער גופא, וואס מיר האבען עס אגב ביי יעדער געלעגענהייט אונטערגעשטראכען.

דער יונגעיער שטאהל געהערט אבער צו די פיל צוזאגענדע באקסער אין לאדז, נישט קוקענדיג אויף אלע שיקאנעס, וועלכע זענען אנגעווארען געווארען לגבי דעם דאזיגען ספארטלער, האט ער דאך שטיל און בעשיידען סיסטעמאטיש געאיבט און סוף כל סוף דערגאנגען צו דער מדרגה פון די בעסטע פוילישע באקסער, זיין קלוב, האט איהם תמיד געשיקט אין קאמף דעמאלט ווען ער האט פאר איהם פארויסגעזעהען א מפלה (די ציילען זענען פאר אונז זעהר קלארע) שטאהל האט זיך אבער קיינמאל נישט אפגעזאגט פון קאמף, אפילו דעמאלט, ווען מען האט איהם געגעבען געגנער פון שווערע'ע פון איהם מיט צוויי וואגען, שטאהל האט אויך די מניעות גובר געווען און דערמיט, הגם פאר זעהר שווערען פרייז געוואונען די סימפאטיע פון דער גאנצער ספארט-וועלט. ביים היינטיגען טאג איז דער דאזיגער יודישער באקסער פשוט קאנקורענצלאז.

דעם פערגאנגענעם פרייטאג האט „י.ק. פ." שטאהלען ארויסגעשיקט אין דער ערשטער רעפרעזענטאנץ געגען „ארמין" אין דער מיטעל-וואג, כאטש שטאהל פערט'עט בלויז די האלב מיטעל-וואג, מען האט געקאנט מיינען, אז עס האט זיך ענדליך געענדיגט פאר דעם דאזיגען סימפאטישען באקסער דער פלאג פון בעטראכטען איהם פאר א ספארטלער פון א צווייטער מדרגה. מען האט געקלערט אז דאס ארט, וואס שטאהל האט זיך אזוי שווער אויסגעקעמפט וועט מען שוין ווילענדיג נישט ווילענדיג מעהר נישט פרובען צו פערלייקענען, שטאהל האט געהאט פאר זיך א געגנער דעם יונגען בייערישען באקסער דרעיער, שטאהל האט ארויסגעוויזען א הויכער קלאס, זיין געגנער איז ביי איהם איינגאנצען אונשעדליך געווארען, אזוי אז נאכ'ן סוף האט איהם שטאהל אויף די הענד צוגעטראגען צום שטוהל, ווי זיינע חברים האבען א סך ארבייט מיט איהם געהאט צו דערמונטערען. פאר יעדען איינעם, אפילו פאר דרעיערען איז געווען קלאר, אז שטאהל האט דעם קאמף הויך געוואונען, צו אלעמענס איבערראשונג האט מען פערעפענטליכט דרעיער אלס זיגער איבער שטאהלען. ווי מען האט געשמועסט האט מען שטאהלען אויסגעקליבען אלס קרבן פאר אנדערע דייטשע באקסער, וועלכע זענען בע'עוולהט געווארען לטובת די פוילישע.

דאס פובליקום האט שארף רעאגירט, דער גאנצער עולם, וועלכער האט אויסגעפולט דעם „סקאלא"-טעאטער ביז איבער די ברעגעס האט כסדר געפיפען, געווארפען אויף דער ארענע שטיקלעך גלאז שפיגעלעך, קאלאשען און אפילו א בענקעל, עס האט אבער שוין נישט געענדערט דעם „רעזול טאט" פון די ריכטער. נאך א קליינעם איבעררייס, האט מען שפעטער דעם מעטש ווייטער פארטגעזעצט, צי האט דער דאזיגער פאקט דען נישט נאכאמאל געעפענט די אויגען די אלע נאאיווע מענשען, וועלכע האבען געגלויבט אז די אלע „מיספערשטענדנישען" לגבי יודישע באקסער זענען געווען צופעליג.

די רעזולטאטען פון די איבעריגע קאמפען זענען געווען פאלגענדע:

אין דער פליגען-וואג האט פאוולאק (י.ק.פ.) נישט בעדייטענד בעזיגט ווארטק'ען.

האן-וואג געווינט האפשטאטער (ארמין) ביי לעשטשינסקי.

פעדערן-וואג בעזיגט ספאדענקעוויטש (י.ק.פ.) פערר'בגערן.

אין דער לייכטער וואג טרעפט זיך וויצע-מייסטער פון דער וועלט שליינקאפער (ארמין) מיט באשאק'ן. שליינקאפער ווייזט ארויס א הויכער קלאס און טוט מיט זיין געגנער, וואס ער וויל, באנאשאק איז אבער אויסגעהאלטען ביז צום סוף. שליינקאפער בצחון איז אהן, וועלכע עס איז צווייפעל.

אין דער האלב מיטעל-וואג בעזיגט גארנצארעק (י.ק.פ.) נישט איבערצייגענד בעממער'ן.

אין דער מיטעל-וואג האט מען אלע עוולות לגבי די דייטשען רעהאביליטירט מיט שטאהלס אנערקענטע מפלה צו דרעיערן.

כמיעלעווסקי (י-ק-פ-) בעזיגט נאך א הערליכען קאמף דורך א טעכנישען קנאק-אוט אין דער האלב-שווערער וואג באוערן.

אין דער שווערער וואג האט מען אנערקענט קרענצ'ן (י.ק.פ.) אלס זיגער איבער סאלה'ן,

ווארשעווער רעפרעזענטאנץ—ארמין (מינכען) 6:10

נאך דעם פערשפילטען מעטש אין לאדז, האבען זיך די בייערישע באקסער נעכטען פערמאסטען מיט דער ווארשעווער באקס-רעפרעזענטאנץ, אזוי ווי אין לאדז, האבען די געסט אויך פערשפילט מיט דער ווארשעווער רעפרעזענטאנץ אין דער פערהעלטניש פון 6:10. צווישען די, וועלכע האבען געבראכט פונקטען פאר ווארשא איז אויך געווען דער באקסער פון „גוויאזדא" ראטהאלץ.

ו. ק. ס. — ל. ט. ס. ג. 0:3

דער פוסבאל-סעזאן אין לאדז האט זיך אנגעהויבען גענוג פריה. שוין פערגאנגענע וואך איז פארגעקומען דער ערשטער פוסבאל-מעטש. אויך נעכטען איז אויפ'ן ד. א. ק.-פלאץ פארגעקומען א פערמעסטונג צווישען ו. ק. ס. און ל. ט. ס. ג. דעם מעטש האט געוואונען ו. ק. ס. אין דער פערהעלטניש פון 0:3. די טויערען פאר דער מיליטערישער מאנשאפט האבען ערצילט סטאלארסקי 2 און קארנאצקי 1. מען מוז צוגעבען, אז דער לאדזער מייסטער ל. ט. ס. ג. איז ארויסגעטרעטען צום ערשטען היי-יעהריגען דעביוט מיט א זעהר אפגעשוואכטער מאנשאפט.

פוסבאל-מעטש ו. ק. ס. — הכח קומט פאר היינטיגען שבת

היינטיגען שבת וועט הכח שפילען איהר ערשטען פוסבאל-מעטש אין איצטיגען סעזאן, די יודישע פערשטארקטע מאנשאפט וועט זיך פערמעסטען מיט דער מיליטערישער דרוזשינע ווס ו. ק. ס.

צווישען-פעראיינס באקסער-מעטש

מיט'ן אנטייל פון ווארשעווער „מכבי"

שעהנע רעזולטאטען פון די יודישע באקסער

ביי א גרויסען עולם, איז נעכטען פארגעקומען א באקס-מעטש אין לאדז מיטן אנטייל פון באקסער פון לאדזער „בר-כוכבא", ווארשעווער „מכבי", „גייער" און „י.ק.פ." די קאמפען זענען מיט קליינע אויסנאהמען געשטאנען אויף א הויכער מדרגה און האבען זיך פערענדיגט מיט פאלגענדע רעזולטאטען:

שימשעוויטש (בר-כוכבא) האט אין דער פליגען-וואג געשלאגען בארענסקי'ן (י.ק.פ.)

קרום (גייער), האט נישט איבערצייגענד געוואונען ביי פאריזער'ן „בר-כוכבא" אין דער האן-וואג. פאריזער האט זעהר שעהן געקעמפט און איז פאר דער צוקונפט א גלענצענד מאטעריאל פאר באקס.

מארטשעווסקי (זיעדנאטשאנע), האט נאך א שארפען קאמף בעזיגט אין דער לייכטער וואג גאווינ'ען (גייער)

וואלסקי (גייער), האט אין דער האלב-מיטעל-וואג, נאך א גלייכען קאמף געשלאגען אוושארעק (י.ק.פ.)

אין דער פעפיר-וואג, האבען רובין (מכבי—ווארשא) געקעמפט נישט אינטערעסאנט מיט ליבערמאנען (בר-כוכבא), הגם רובין איז פיל אגרעסיווער, האט מען דאך דעם קאמף אנערקענט אלס נישט ענטשידענעם.

א שעהנעם קאמף, האט געליפערט בירענבוים (מכבי-ווארשא) אין דער פליגען-וואג מיט וואיטשעכאווסקי (גייער). דער יודישער באקסער איז פיל קלענער פון זיין געגנער און האט אין צלע דריי ראונדס א שטארקע איבערמאכט און בעזיגט זיין שנעלער הויך אויף פונקטען.

קעניגסווין (מכבי—ווארשא) האט אין דער פליגען-געוויכט געפיהרט א שארפען קאמף מיט וואזשניאקעוויטש'ן (גייער). דער לאדזער באקסער געפינט זיך אין א גוטער פארם. דער קאמף איז דעריבער געווען זעהר פערביסען. ביידע באקסער קעמפען זעהר נישט ריין און פערשאפען פיל ארבייט דעם ריכטער. נאך א גלייכען קאמף, ווערט וואזשניאקעוויטש אנערקענט אלס זיגער, הגם א רעמיס-רעזולטאט וואלט געווען פיל גערעכטער.

א אנגענעהמען סיורפריז האט געמאכט דער „בר-כוכבא"נער ווידאווינסקי אין דער האלב-מיטעל-וואג מיט ליפיעצ'ן (גייער). דער לעצטער, האט ערשט לעצטענס הויך בעזיגט דעם מייסטער קלימשאק און איז געווען א שטארקער פאווארויט. דער יודישער באקסער האט אבער ארויסגעוויזען א גאר הויכער קלאס און האט דורך דער גאנצער צייט מוטיג אטאקירט נישט פערגעסענדיג אויך זיך צו פערטיידיגען. אין דער דריטער רונדע, האט ווידאווינסקי אנ'איבערמאכט איבער ליפשיץ'ן. דער רעמיס-רעזולטאט איז א נצחון פאר'ן יונגען יודישען באקסער.

דער שענסטער קאמף איז פארגעקומען אין דער מיטעל-וואג, צווישען פילניק'ן (מכבי—ווארשא) און בייערען (גייער). דער יודישער באקסער, ווייזט ארויס א שטארקען כח אין אנגריף, דאגעגען קעמפט ער איינגאנצען אפען און גיט א מעגליכקייט זיינע געגנער צו אטאקירען, ער איז אבער זעהר אויסגעהאלטען. אין דער צווייטער רונדע אינקאסירט ער פיל קלעפ פון מייערען, ער האלט זיך אבער גלענצענד און האט אין דער דריטער רונדע א צושמעטערדיג'ר איבערמאכט. זיין נצחון איז פאר יעדען קלאר אויסער פאר די ריכטער, וועלכע אנערקענען א רעמיס-רעזולטאט, וועלכער בעעוולה'ט דעם יודישען באקסער.

פוסבאל-מעטשען אין ווארשא

ויסלא — אלשא 0:5

סראקאוויא — סטאדיאן 2:7

גארבארניא — וואווער 3:4

פינאלע קאמפען אין האקעי ווענן דער פוילישער מייסטערשאפט

די האלב-פינאלען האבען געגעבען פאלגענדע רעזולטאט:

לעגיא (ווארשא) א.ז.ס. (ווארשא) 0:3 נואלקאווער

פאגאן (לעמבערג) א.ז.ס. (פויזען) 0:2

דער פינאל-קאמף איז פארגעקומען צווישען פאגאן און לעגיא.

מייסטערשאפטס-קאמפען אין געוויכט-הויבען

נצחון פון מכבי

נעכטען איז פארגעקומען די מייסטערשאפטס-קאמפען אין געוויכט-הויבען פון לאדזער קרייז. אין די קאמפען האבען זיך בעטייליגט די צוויי יודישע פעראיינען „מכבי" און „בר-כוכבא" ועמענס ספארטלער האבען דערצילט א רייהע ערשטע ערטער.

די טעכנישע רעזולטאטען זענען געווען פאלגענדע:

אין דער האן-וואג — זילבערבוים ל. (מכבי) 215 קילא פאר וויטס. 192,5.

פעדערן-וואג. — ווייגווארצעל (מכבי) 225 קילא 2) לאזשני (שילא) 207,5 3) זילבערבוים מרדכי 202,5.

לייכטער-וואג, — זילבערבוים משה (מכבי) 245 קילא 2) קראנשטיין (שילא) 242,5 3) גאלדבערג (בר-כוכבא) 237,5.

מיטעל-וואג — דוטקעוויטש (מכבי) 2,75 קילא 2) לענדזשעיצוויטש (שילא) 3) נוימאן (בר-כוכבא).

האלב שווערער-וואג, — סאוויצקי שילא 265 קילא 2) שטשעפאנסקי (שילא) 220, 3) קריגער (מכבי) 127,5.

שווערער-וואג — טורעק (שילא) 315 קילא פאר קרופעטאוויטש (שילא) 230.

לויט די פעראיינען האט דאס ערשטע ארט פערנומען „שילא" 2) „מכבי", 3) „בר-כוכבא".

ווי עס איז צו זעהען האבען דאס מאהל שוין נישט אנטייל גענומען די אלטע מייסטער וויינגארטען, שטערן, און מינץ, וועלכער געפינט זיך אין פאלעסטינא.

סעקציע פון ספארט-שפילען ביים לאדזער „מכבי" אין ווארשא

די קויש-באל-סעקציע ביים לאדזער „מכבי" איז נעכטען געווען אין ווארשא און האט געשפילט 2 זעהר אינטערעסאנטע מעטשען מיט פאלגענדע רעזולטאטען:

„מכבי" (לאדז) - „מכבי" 16:18

„פאלאניא" (ווארשא)-„מכבי" (לאדז) 18:40

לאדזער פינג-פאנגיסטען פון „שטערן" אין ווארשא

די אויסגעצייכענטע פינג-פאנגיסטען פון לאדזער „שטערן" זענען נעכטען געווען אין ווארשא און אויסגעשפילט א רייה מעטשען מיט פאלגענדע רעזולטאטען:

שטערן (לאדז) – סקרא ווארשא 7:9

שטערן (לאדז) – מכבי (ווארשא) 4:6

שטערן (לאדז) – זשאר (ווארשא) 3:7

מאראטאן (ווארשא) – שטערן (לאדז) 3:7

אנדערס און וויסאצקי פראפעסיאנעלע באקסער

די צוויי בעקאנטע יודישע באקסער אנדערס און וויסאצקי זענען געווארען פראפעסיאנאליסטען, דעם קומענדיגען זונטאג קעמפען זיי שוין אין דער ערשטער פראפעסיאנעלער באקס - אימפרעזע, אין וועלכער ס'וועלען אנטיילנעהמען באקסער פון אויסלאנד ווי פאל יוט און אנדערע.

די ספארט-ביילאגע אין

„נייעם פאלקסבלאט"

ברענגט יעדען מאנטאג די נייעסטע ידיעות און בעלייכטונגען פון ספארט-לעבען

לייענט די ספארט-ביילאגע.

די גרויזאַמסטע מערדערין אין דער געשיכטע

פערגיפטעט איהר אייגענע שוועסטער, שוואָגער און קינד צוליב ירושה און אַסעקוראַציע

די אַמעריקאַנער קרימינאַל־געשיכטע האָט ביז מיט 50 יאָהר צוריק (1883) נישט געהאַט אַזאַ פערברעכערין, ווי סערע דזשיין, וואָס מיט איהר האָט געשמ׳ט אין דער וועלט.

איצט איז סערע געקומען קיין אַמעריקע פון אירלאַנד און מיטגעבראַכט אַ יונגע שוועסטערל מיטן נאָמען ענני. סערע האָט שפּעטער חתונה געהאַט מיט איינעם אַ מאָזעס ראָבינסאָן און ענני האָט חתונה געהאַט מיט אַ מעכאַניק, וועלכער איז געווען באַקאַנט אונטערן נאָמען „פּרינץ אַרטור“ פרימאַן.

סערע האָט נישט שטאַרק געהאַלטען פון פּרינץ אַרטור׳ן און שטענדיג איהם גערופען „דער אַלט־געבאַקענער“.

פּרינץ אַרטור איז געווען פערזיכערט אין אַ אַסעקוראַציע־געזעלשאַפט אויף 2 טויזענד דאָלאַר.

אין יאָהר 1885 איז סערע געווען זעהר שטאַרק פערדריהט אין חובות. אַפילו דאָס מעבעל איז אין יענעם יאָהר געווען פער׳משכּונ׳ט און איהרע בעלי־חובות האָבען איהר שטאַרק געמאַטערט.

אַנהויב יענעם יאָהר, אַרום פעברואַר, איז איהר שוועסטער קראַנק געוואָרען. זי האָט געהאַט אַ לייכטע פערקיהלונג און זיך שוין געבעסערט. אָבער פּלוצים איז אָנגעקומען סערע און געזאָגט, אַז זי וועט אָפּהיטען דער שוועסטער און זעהען, אַז זי זאָל וואָס גיכער געזונד ווערען, און שוין אויפ׳ן אַנדערען טאָג איז די שוועסטער אַזוי קראַנק געוואָרען, אַז אַלע זענען געוואָרען אומרוהיג.

מיט אַ טאָג שפּעטער איז סערע געקומען מיט אַ טרויעריגער בשורה, אַז עס האָט זיך איהר גע׳חלומ׳ט אַ שרעקליכער חלום, אַז אימיצער פון איהר פאַמיליע איז געשטאָרבען. די שוועסטער איז געוואָרען געפעהרליכער קראַנק און סערע האָט הינטערן צונויפגענומען איהר שוועסטערס ציהרונג און אָנגעהויבען צו מאַכען פּלענער מיט׳ן שוואָגער, אַז ער זאָל מיט די קינדער, וואָס וועלען באַלד בלייבען יתומים, קומען צו איהר און אַלע וועלען זיי לעבען צוזאַמען.

פּרינץ אַרטור פרימאַן איז געווען פון יענע פאַרשוינען, וואָס קענען נישט קעמפען און קיינעם נישט אָפּזאָגען. ער האָט בעגראָבען דאָס ווייב און געפאָהרען צו דער שוועגערי׳ן מיט זיינע צוויי יתומים. און ווען אין אַ קורצער צייט שפּעטער האָט סערע איהם גענומען איינרעדען, אַז ער זאָל אויף איהר איבערשרייבען די „פּאָליסען“ פון די צוויי טויזענד דאָלאַר. האָט ער ווידער געפאָלגט. באַלד נאָכדעם איז געשטאָרבען זיין יונגסטע קינד און ווען סערע האָט איהם געזאָגט, אַז דאָס קינד איז געשטאָרבען פון בענקשאַפט נאָך דער מוטער, און ווייל די מוטער האָט עס ליב געהאַט, האָט זי עס דערפאַר גענומען צו זיך, האָט ער געגלויבט.

שפּעטער האָט זי איהם געזאָגט, אַז ער זאָל ביי איהר זיין ביז׳ן מיטען זומער (ביז יולי). אָבער נאָך איידער עס איז געקומען יולי האָט זיך איהר ווידער גע׳חלומ׳ט, אַז אימיצער פון איהר משפּחה וועט שטאַרבען, און זי האָט פּרינץ אַרטור׳ן אָפּגעשיקט צו זיין מוטער, ער זאָל זיך מיט איהר געזעגענען, איידער זי, אָדער ער אַליין וועט שטאַרבען, אַז אימיצער מוז שטאַרבען — אין דעם איז זי געווען זיכער.

האָט ער געפאָלגט און איז געפאָהרען צו זיין מוטער קיין טשאַרלסטאָן. דאָרטען איז ער קראַנק געוואָרען און איז מאָמענטאַל צוריקגעקומען.

אין אַ קורצער צייט אַרום איז ער ווידער קראַנק געוואָרען. סערע האָט אַכטונג געגעבען אויף איהם און אין פינף טעג אַרום איז ער געשטאָרבען.

אין די דאָזיגע פינף טעג האָט זי עטליכע מאָל אָנגעפרעגט אין דער אַסעקוראַציע־געזעלשאַפט, צי די אַסעקוראַציע איז אין אַ גוטען צושטאַנד. צי ער איז נישט שולדיג און צי זענען די צוויי טויזענד דאָלאַר פערשריבען ריכטיג אויף איהר נאָמען.

אויפ׳ן פערטען טאָג איז אַרטור פרימאַנס שוועסטער געקומען געוואויר ווערען צו איהר קראַנקען ברודער.

די שוועסטער (פרוי מעלווין) האָט בעדינט איהר ברודער און אויפ׳ן אַנדערען טאָג איז דעם קראַנקען אַ סך בעסער געוואָרען. מען האָט איהר אָבער אַרויסגעטריבען צוריק אַהיים, און סערע האָט ווידער פערנומען איהר אָרט אַלס „שוועסטער“.

מיט איין טאָג שפּעטער איז פּרינץ אַרטור פרימאַן געשטאָרבען.

די דאָקטוירים האָבען נישט געקענט פעסטשטעלען די סיבה פון זיין טויט און נישט געקענט בעשטימען פון וואָס פאַר אַ מין קרענק ער האָט געליטען. אַ פּאָר דאָקטוירים האָבען געהאַט אַ קאָנסיליום און געקומען צום בעשלוס, אַז דער מענש איז געשטאָרבען פון אַ פערגיפטונג. געזאָגט האָבען זיי, אַז ער האָט זיך געקענט פערגיפטען אָדער פון אַרשעניק, אָדער פון די מעטאַלען, ביי וועלכע ער האָט געאַרבייט (ער איז געווען אַן אייזען־אַרבייטער).

סערע האָט געענטפערט אויף די פראַגען פון די דאָקטוירים מיט אַזאַ זיכערקייט, אַז ביי זיי איז קיין ספק נישט געווען, אַז דער מענש איז געשטאָרבען פון מעטאַל־פערגיפטונג און דערפאַר האָבען זיי דעם טויטען נישט געבאַלמעסט.

סערע האָט אָפּגענומען די 2 טויזענד דאָלאַר און זיך כלל נישט געקימערט פאַר איהר שוועסטערס קינד, וואָס האָט אויך געדאַרפט קריגען אַ חלק פון דער ירושה.

אין אַ קורצער צייט אַרום האָט זי פערזיכערט איהר מיידעלע, ליזי.

און אָט איז דאָס צעטעל מיט קרבנות, וואָס זי האָט אין יענעם יאָהר אומגעבראַכט פון דער וועלט:

איהר שוועסטער, איהר שוועסטערס קינד, איהר שוועסטערס מאַן, איהר מיידעלע, און איהר אייגענעם זוהן.

פאַר איין יאָהר איז עס געווען אַביסעל צופיל אַריבערגעגאַנגען די מאָס.

די געזעלשאַפט, וואָס האָט אויסגעצאָהלט אַזוי פיל אַסעקוראַציעס סערע׳ן אין איין יאָהר צייט, (ווייטער זעה 8. זייט).

אַלץ האָט אַ גרעניץ

(סקיצע)

פון ליאָלי קויפמאַן

מיר זענען געזעסען, אַ געזעלשאַפט פון אַלטע בחורים און גערעדט וועגען פרויען, ווי אַלעמאָל בשעת מיר פלעגען בלייבען אַליין, אָהן דאַמען.

עיראָן האָט פעררויכערט אַ סיגאַרעט און געזאָגט:

— איהר וואונדערט זיך, פאַרוואָס איך רוף זיי אָן, די פרויען, „מאָדנע בעשעפענישען“? ווי דען זאָל איך זיי רופען? פערקעהרט, הערט אויס, אַ געשיכטע, וואָס מיט מיר האָט פּאַסירט און זאָגט אַליין, צי קאָן מען זיי דען אָנרופען, אַנדערש ווי „מאָדנע בעשעפענישען“.

און ער האָט אונז דערצעהלט אָט וואָס:

— דאָס איז שוין לאַנג צוריק. איך בין דאַן געווען נאָך גאָר יונג, דאָס איז געווען מיין ערשטע, מיין אמת׳ע ליבע. עס איז, אַפּנים, אַזוי בעשערט געווען, אַז דאָס ערשטע געפיהל מיינס, דאָס אמת׳ע געפיהל זאָל פאַלען נישט אויף אַ יונג מיידעל אין מיינע יאָהרען, נאָר אויף אַ פערהייראַטער פרוי, וואָס איז עלטער פון מיר. זאָג, וועל מיר נישט אונטערנעהמען צו בעשרייבען אייך די שעהנקייט איהרע, — אפשר איז זי גאָרנישט געווען קיין שעהנע, און דאָס האָט זיך מיר גלאַט אַזוי אויסגעדאַכט אין מיינע צוואַנציג יאָהר. איך ווייס בלויז, אַז אַ חוץ איהר, האָט פאַר מיר שוין נישט עקזיסטירט גאָרנישט אויף דער גאַנצער וועלט.

איך בין דאַן געווען אַ סטודענט, געקומען אַהיים און האָב שוין נישט געקאָנט מעהר אַוועקפאָהרען, זי האָט מיך געהאַלטען פעסט אין איהרע נעץ, און איך האָב צוליב דעם שיער נישט פערשפּילט די גאַנצע קאַריערע מיינע.

זי האָט מיך געהאַלטען... צייטענווייז פלעגט זיך מיר דאַכטען, אַז זי לאַכט פשוט פון מיר, מאַכט חוזק צוזאַמען מיט איהר מאַן. אין זיין געגענוואַרט פלעגט זי מיך גלעטען איבער׳ן קאָפּ און אַז מיר זענען געווען אַליין, פלעגען איהרע אויגען געהיימניספול אַריינקוקען אין מיינע אויגען און זאָגען:

— „פאָהרט נישט אַוועק“...

און, נישט קוקענדיג אויף מיין פאָטערס סטראַשונקעס און מיין מוטערס טרעהרען, בין איך נישט אַוועקגעפאָהרען. מיר האָט זיך געדאַכט, אַז איך בין דער איינציגער פערליבטער אויף דער גאַנצער וועלט. ווי איך שטעל מיר איצט פאָר, האָב איך מסתמא שטאַרק דערעסען אַלע מיינע חברים מיט מיינע שטענדיגע געשפּרעכען וועגען איהר. דעמאָלט האָב איך אָבער נישט געזעהען גאָרנישט, נישט פערשטאַנען. הקיצור, איך בין געווען פערליבט.

די בעציהונגען אונזערע זענען געוואָרען עפּעס פערפּלאָנטערטע און מאָדנע. איך האָב געזעהן, אַז זי שפּילט זיך פשוט מיט מיר, ווי אַ קאַץ מיט אַ מייזעל. דערביי איז איהר בלויז אָנגענעהם, וואָס דאָס „מייזעל“ פערמאָגט רויזיג־ברייטע פּלייצעס און בליהענדע יוגענד. און נישט אומזיסט איז אין איהר געווען עפּעס אַ קאַץ: גריבליכע אויגען און פאַרטאָיעטע קעצישע בעוועגונגען. בלויז די הענד איהרע זענען ווירקליך געווען פּראַכטפול: דינע, צאַרטע, מיידעלשע. זי האָט מיר אָבער קיין מאָל נישט געלאָזט אָנריהרען אַפילו אַ פינגער. איהרע אויגען אָבער האָבען געריצט און גערופען: „קום אַהער“!...

איך האָב פערגעטערט איהרע הענד. איך בין געווען שעהמעוודיג, צאַרט, העפליך. איך האָב מורא געהאַט זי, חלילה, נישט צו בעליידיגען מיט אַ וואָרט. איך האָב געליטען אָהן אַ שיעור.

נאָר אַלץ האָט אַ גרענעץ.

איין מאָל, בשעת מיר זענען געזעסען אויג־אויף־אויג, האָב איך נישט אויסגעהאַלטען, איך האָב זיך [illegible] געבעטען זיך ביי איהר: „זאָגט ניין, און איך וועל אַוועקגעהן! איך וועל אין גאַנצען אויף תמיד אַוועקגעהן פון אייער לעבען, מאַטערט מיך נישט, ציהט ביי מיר די נשמה נישט אַרויס“...

זי האָט זיך אָבער נאָר געשוואונגען ווי אַ קעצעלע און געשמייכעלט. איך ווייס אַליין נישט, וואָס עס איז געוואָרען מיט מיר, דאָס בלוט האָט מיטאַמאָל אַ זעץ געטאָן אין קאָפּ אַריין, איך בין דאָך פאָרט געווען אַ מאַן און האָב זי געקענט צוזייסען מיט איין האַנד. אין מיר האָט זיך פּלוצים צערערוועט אַזאַ חיה, אַז איך בין אָוש אַרויס פון די כלים, פערלוירען דעם קאָנטראָל איבער זיך און ווילד אַ געשריי געטאָן מיט אַ בענומען קול: „אַוועק פון מיר צו אַלדי רוחות!“ אַ כאַפּ געטאָן זי אַ בעטויבטע פאַר די הענט און אַ שליידער געטאָן זי פון זיך מיט אַ מורא׳דיגע קראַפט... אויסער זיך פון גרויס אויפרעגונג, כמעט נישט וויסענדיג וואָס עס טוט זיך מיט מיר, האָב איך מיך אַראָפּגעלאָזט אויפ׳ן שטול און בעהאַלטען דעם קאָפּ אין די הענט, מיר ה׳אָט זיך געדאַכט, אַז אָט באַלד פאַלט אויף מיר אַריין דער סופיט...

וויפיל צייט עס איז אַריבער, ווייס איך נישט, מיטמט אַמאָל דערפיהל איך צוויי צאַרטע הענט אַרום מיין האַלז, ערשטוינט טו איך אַ הויב אויף דעם קאָפּ: יאַ, דאָס זענען איהרע דינע צאַרטע הענט. די צאַרטע פרויען־שטימע שעפּטשעט מיר סאַמע איבער מיין אויער:

— איך האָב נישט געוואוסט, אַז דו האָסט מיך אַזוי ליב! פאַרוואָס האָסט עס מיר גלייך נישט געזאָגט?...

די קאַריערע פון קריגס-קאָמיסאַר וואָראָשילאָוו

„מען מוז צוגעבען, דער געוועזענער שלאָסער קלימענטי וואָראָשילאָוו איז טאַקע נישט קיין סטראַטעגיקער אין דעם זין ווי מען פערשטעהט דאָס געוועהנליך. דערפאַר אָבער ווייזט ער אַרויס מערקווירדיגע פעהיגקייטען און עקשנות׳דיגען ווידערשטאַנד. אויב עס פעהלט איהם סטראַטעגיע, פעהלט איהם אָבער נישט קיין קריגערישע טאַקטיק“.

אַזוי האָבען די ווייסע געשריבען וועגען וואָראָשילאָוו׳ן אין דער צייטונג „דאָנסקאַיאַ וואָלנאַ“, אינ׳ם נומער 77 פונ׳ם יאָהר 1919.

עס איז געווען אָט די עכט־רוסישע קריגערישע טאַקטיק“. וואָס האָט דעם פערהאַרטעוועטען קלים וואָראָשילאָוו׳ן געמאַכט פאַר אַן עכטען בונטאַרישען פיהרער, וועמען אַלע — סיי פּויערים, סיי אַרבייטער און סיי סאָלדאַטען — האָבען אין יענער צייט געקענט ליב האָבען, זעהענדיג אין איהם אַן אייגענעם מענשען.

— יאַ. אויף קלים׳ן מעג מען זיך פערלאָזען!

אַזוי האָבען אַלע גערעדט פון איהם.

אין אַ סך שלאַכטען האָט וואָראָשילאָוו אַרויסגעוויזען אויסערגעוועהנליכע העלדישקייט און מוט. נישט איין מאָל איז ער אַליין געשטאַנען ביים פּולעמיאָט; נישט איין מאָל איז ער ממש אין פייער אַריין געשפּרונגען, און די פופציג טויזענד סאָלדאַטען, וואָס ער האָט געהאַט אונטער זיך, זענען אויך געווען גרייט אין פייער צו שפּרינגען ווען ער האָט נאָר אַרויסגעגעבען אַ בעפעהל.

וואָראָשילאָוו׳ס אַרמעע אין צאַריצין האָט זיך אָבער בעשטעלט ווי אַ ביין אין האַלז די רויטע קאָמאַנדירען פון דעם דרום׳דיגען פראָנט און אויך דעם פאָרזיצער פונ׳ם קריגס־ראַט — טראָצקי׳ן.

פון אַלע זייטען האָט מען טראָצקי׳ן צוגעשיקט קלאַגעס אויף וואָראָשילאָוו׳ן:

וואָראָשילאָוו פאָלגט נישט אויס די בעפעהלען, וואָס מ׳שיקט איהם צו.

וואָראָשילאָוו ענטפערט נישט אויף די אָנפראַגען, וואָס מען מאַכט ביי איהם.

וואָראָשילאָוו פערשפּאַרט אין געפענגעניש די גענעראַלען, וואָס טראָצקי שיקט צו קיין צאַריצין.

און מיט וואָראָשילאָוו׳ן איז סטאַלין, און יענער לייגט איבער טראָצקי׳ס בייזע טעלעגראַמעס, און פּיפּקענדיג די ליולקע שרייבט ער אָן אויף זיי ביי די זייטען בלויז עטליכע ווערטער:

„נישט שענקען קיין אויפמערקזאַמקייט!“

דער קאַמף מיט טראָצקי׳ן

צוקוקענדיג זיך צו דעם, וואָס עס קומט פאָר אין צאַריצין האָט טראָצקי מיט אַמאָל זיך געכאַפּט, אַז דאָרטען האָט מען זיך פערלעגט אויף איהם, אַז דאָרטען פּלאַנעוועט מען עפּעס געגען איהם. עס האָבען זיך שוין געפונען אַזעלכע וואָס האָבען טראָצקי׳ן געלאָזט וויסען איינציגע זאַכען, וואָס ער האָט פריהער נישט געוואוסט.

און דאַ האָט טראָצקי געמאַכט אַ בעמערקונג שמייכלענדיג דערביי:

— דאָס איז אַן׳אָפּאָזיציע פון אונטער־אָפיצירען. — האָט ער געזאָגט, און ס׳האָט זיך גלייך אָנגעהויבען אַ מלחמה דורך טעלעגראַמעס.

איין טעלעגראַמע נאָך דער אַנדערער האָט טראָצקי געשיקט צום צענטראַלען קאָמיטעט און אויך צו לענינ׳ען.

„איך פאָדער אויסדריקליך, — האָט ער אין איין טעלעגראַמע געשריבען, — אַז מען זאָל גלייך צוריקרופען סטאַלינ׳ען פון צאַריצין. אויפ׳ן צאַריצינער פראָנט איז די לאַגע נישט קיין גינסטיגע, כאָטש מיר האָבען דאָרט גענוג כּוחות. וואָראָשילאָוו וואָלט אפשר געמעגט זיין דער קאָמאַנדיר פון אַ רעגימענט, אָבער נישט פון אַן׳אַרמעע, וואָס בעשטעהט פון פופציג טויזענד מאַן. איך גיב אַרויס בעפעהלען און מ׳פיהרט זיי נישט דורך. אויב וואָראָשילאָוו וועט מאָרגען נישט דורכפיהרען מיין בעפעהל, וועל איך איהם שטעלען אונטער אַ קלאַגע און וועל וועגען דעם מעלדען דער גאַנצער אַרמעע“.

באַלד נאָכדעם איז געשאַפען געוואָרען אַזאַ לאַגע, אַז מ׳האָט ווירקליך געקענט מיינען, אַז טראָצקי האָט זיינס אויסגעפיהרט. לענין האָט אַרויסגעשיקט סטאַלינ׳ען אַ טעלעגראַמע, אַז ער זאָל גלייך פערלאָזען צאַריצין און קומען צוריק קיין מאָסקווע, און טראָצקי אַליין איז אַרויסגעפאָהרען קיין צאַריצין זיך אָפּצורעכענען מיט וואָראָשילאָוו׳ן און איהם איינצוימען אַזוי, אַז ער זאָל וויסען ווער עלטער איז.

טראָצקי האָט פערשטאַנען וואָס דאַ געהט אָן. עס איז פאַר איהם געווען קלאָהר, אַז אַרום וואָראָשילאָוו׳ן האָט סטאַלין פעראייניגט געגען איהם די אַלע מענשען, וועמען ער איז נישט און קען נישט זיין צום האַרצען דערפאַר, וואָס ער איז נישט אַזוי ווי זיי.

— אויפ׳ן דרום׳דיגען פראָנט מוז איך איין מאָל פאַר אַלע מאָל האָבען אַ זיכערען לינקען פליגעל, און צו דעם וועל איך זיך דערשלאָגען ווי טייער מ׳זאָל דערפאַר נישט דאַרפען בעצאָהלען! — אַזוי האָט זיך טראָצקי געקאָכט אין זיין צוג, אויפ׳ן וועג קיין צאַריצין, רעדענדיג מיט דעם דעמאָלסדיגען הויפּט־קאָמאַנדיר פון דער רויטער אַרמעע וואַצעטיס און מיט דעם כיטרען פאָרזיצער פונ׳ם צענטראַלען קאָמיטעט סווערדלאָוו.

אָבער וואַצעטיס און סווערדלאָוו האָבען שוין דאַמאָלט פערשטאַנען, אַז דאַ האַנדעלט זיך נישט בלויז וועגען דעם לינקען פליגעל פונ׳ם דרום׳דיגען פראָנט, נאָר וועגען אַ סך וויכטיגערען ענין — די בעציהונגען צווישען טראָצקי׳ן און סטאַלינ׳ען.

אויפ׳ן וועג, ווען דער צוג, וואָס האָט געפיהרט טראָצקי׳ן פון מאָסקווע קיין צאַריצין, האָט זיך אָפּגעשטעלט אויף אַ סטאַציע, האָט זיך דאָרט אויך אָפּגעשטעלט אַן׳אַנדער צוג, דער וואָס האָט געפיהרט סטאַלינ׳ען פון צאַריצין קיין מאָסקווע.

דאָס האָט שוין אוראַי סטאַלין געזעהן, אַז ס׳זאָל אויסקומען אַזוי, אַז מ׳זאָל זיך בעגעגענען.

אָנגעטאָן אין אַ גרויען סאָלדאַטסקען שינעל, מיט אַ קעפּקעלע אויפ׳ן קאָפּ און מיט הויכע שטיוועל אויף די פיס, איז סטאַלין אַריינגעקומען צו טראָצקי׳ן אין וואַגאָן, מאַכענדיג דערביי אַזאַ מינע, פּונקט ווי ער וואָלט צו טראָצקי׳ן די בעסטע געפיהלען געהאַט.

אויפנעמענדיג סטאַלינ׳ען ביי זיך אין וואַגאָן, האָט טראָצקי גלייך אָנגעהויבען רעדען וועגען דעם לינקען פליגעל פונ׳ם דרום׳דיגען פראָנט, וועגען וואָראָשילאָוו׳ס אַרמעע אין צאַריצין און וועגען די קאָמאַנדירען, וואָס רינגלען איהם דאָרט אַרום. סטאַלין האָט איהם גאַנץ אויפמערקזאַם אויסגעהערט. קיין איין מאָל נישט איבערגעשלאָגען. ערשט ווען טראָצקי האָט געענדיגט, קאָכענדיג זיך דערביי זעהר שטאַרק, האָט סטאַלין, רוהיג און געלאַסען, געגעבען אַ זאָג מיט זיין קאַווקאַזער אַקצענט:

— אָבער, חבר טראָצקי, געשיקט זיך, אַ איהר דענקט טאַקע זיי אַלעמען דאָרט אַרויסצוּוואַרפען? מוז דאָס נישט. זיי זענען דאָך אַלע אַזעלכע וואוילע יונגען.

— וואוילע יונגען! — האָט זיך טראָצקי ווידער צוקאָכט. — זיי האָבען אָבער קינדערשען שכל, און אויב מ׳וועט וואַרטען ביז זיי וועלען פון דעם קינדערשען שכל אַרויס, וועט מען שטעלען אין געפאַהר די רעוואָלוציע! איך ווייס נאָך נישט בעשטימט וועמען איך וועל אין צאַריצין אַרויסוואַרפען, אָבער אימיצען וועל איך דאָרט זיכער אַרויסוואַרפען! ווייל וויסען זאָלט איהר, חבר סטאַלין, אַז איך פערלאַנג איין זאַך, און דאָס איז, אַז צאַריצין זאָל זיין אַ טייל פון סאָוויעט־רוסלאַנד! פערשטאַנען? אין דעם דרום׳דיגען פראָנט מוז איך האָבען אַ זיכערען לינקען פליגעל!

ושמורענדיג די געלע אויגען און פּיפּקענדיג די ליולקע, וואָס ער האָט די גאַנצע צייט געהאַלטען אין מויל, איז סטאַלין אַרויס פון דעם וואַגאָן, וואו ער האָט זיך געטראָפען מיט דעם מעכטיגען פאָרזיצער פונ׳ם רעוואָלוציאָנערען קריגס־ראַט, און קיינער האָט נישט געוואוסט פאַרוואָס אָט דער דורכגעטריבענער, אייזערנער מענש איז גאָר געקומען צוזאַמען זיך זעהן מיט דעם, מיט דעם, וועלכער האָט איהם אייגענטליך אַרויסגעטריבען פון צאַריצין און איהם געצוואונגען צו פאָהרען קיין מאָסקווע, כאָטש ער האָט דאָס גאָר נישט געוואָלט.

און מיט עטליכע שעה שפּעטער איז שוין טראָצקי געווען אין צאַריצין, גרייט זיך אָפּצורעכענען מיט וועמען מען בעדאַרף.

בעגעגענען אויפ׳ן וואָקזאַל דעם מעכטיגען פאָרזיצער פונ׳ם קריגס־ראַט האָט געדאַרפט וואָראָשילאָוו. אָבער וואָראָשילאָוו איז דווקא נישט געקומען אויפ׳ן וואָקזאַל בעגעגענען טראָצקי׳ן. און דער תירוץ איז געווען — ער איז פערנומען.

אַנשטאָט וואָראָשילאָוו׳ן איז צום וואָקזאַל געקומען דער פּאָליטישער קאָמיסאַר שטשאַדענקאַ, אַ געוועזענער שניידער, און זעהר אַ מוטיגער מענש.

(סוף מאָרגען)

ר. איזראעל

משפחות אין פלאַמען

סענסאַציאָנעלער ראָמאַן פון יודישע פאַמיליען-לעבען

118)

וואָס דען מיינט איהר מיט די אינפאָרמאַציעס וועגען מיין מאַטעריעלער לאַגע, האָט מאַרעק געפרעגט די באַראָנין.

— איך מיין דערמיט גאַנץ פשוט אַז איך וועל אייך גאַנץ פשוט העלפען מאַטעריעל. אָבער דאָס מיט אַ בעדינג.

— וואָס פאַראַ בעדינג, איך האָב אייך שוין איינמאָל געזאָגט אַז ס'וואָלט מעהר נישט געהאַט קיין שום זין איהר זאָלט זיך ווידער צונויפקומען מיט מרימען. ס'וואָלט נישט געהאַט קיין זין, אַז איהר זאָלט אַפילו מאַכען אַ פּרוּב אין דער דאָזיגער ריכטונג. דאָס גלייכסטע וואָלט געווען ווען איהר וואָלט איינגאַנצען פערשוואונדען פון דאַנען. ערגעץ ווייט אַזוי, אַז קיינער זאָל מעהר נישט וויסען פון אייער עקזיסטענץ, איך וועל אייך געבען אָדער באָרגען אויב איהר ווילט, אַזויפיל געלד, אַז איהר וועט זיך קענען איינאָרדנען און אויב איהר וועט נאָר האָבען דעם ווילען און אַרבייטסזאַמקייט, וועט איהר זיך מוזען אַנ'עצה געבען אין לעבען, איהר פערשטעהט דאָך, אַז זייער דאָזיגער אויסוועג וועט זיין גינסטיג פאַר אייך, פאַר מרימען און בעזונדערס פאַר אייער אַלטע טאַטע-מאַמע, וועלכע ליידען זעהר פיל.

— יאָ, מיין טאַטע-מאַמע ליידען ווירקליך זעהר פיל.

— איהר פערשטעהט דאָך אַליין און דאַרפט דאָס מודה זיין, אַז איהר זענט אַפילו ביי אייער בעסטען ווילען, זעהר ווייט פערקראָכען און אייך וועט נישט זיין לייכט זיך אַרויסצובעקומען פון דער דאָזיגער לאַגע. איהר וואָלט דעריבער געדאַרפט האָבען איצט אַ געוויסע צייט פולשטענדיגע רוה, זיין ווייט פון מענשען וועלכע קענען אייך, אָדער פון אַזעלכע וועלכע וואָלטען זיך צוגעשטעלט געוואָלט אינטערעסירען מיט אייער פערגאַנגענהייט.

— אָבער ווי קומט איהר צו דעם גאַנצען ענין, וואָס אינטערעסירט איהר זיך אַזוי מיט מיר!?

— נישט אַזוי מיט אייך, ווי מיט מרימען, איהר דאַרפט דאָך שוין פערשטעהן אַז מיך אינטערעסירט זעהר שטאַרק מרים, און אַלץ וואָס טוט זיך אַרום איהר און נאָר אַ דאַנק דעם בין איך געקומען צו רעדען מיט אייך, בעזונדערס אַז דער פאָרשלאַג פּאַסט סיי פאַר אייך און סיי פאַר איהר און האָט בכלל אַלע מעלות. דאַרפען אייך מעהר נישט אינטערעסירען קיין שום זייטיגע ענינים און דעם פאָרשלאַג אָננעהמען. וואָס שייך מיין פּערזאָן, קענט איהר זיין זיכער, אַז איהר זעהט מיך דאָס לעצטע מאָל, איך וועל זיך נישט בעמיהען אייך אויפצוזוכען און נישט פּרובען צו זוכען קיין דאַנקבאַרקייט צוליב דער קליינער געפעליגקייט וואָס איך טו אייך איצט. אויב איהר וועט מיך וועלען אויפזוכען, וועט איהר זיך וועגען דעם אינטערעסירען און דאָס וועט זיך אייך געוויס איינגעבען.

מאַרעק האָט זיך דעצידירט. ס'איז איהם אויסגעקומען זעהר קלאָר און גלייך, וואָס פאַראַ הינטער-כוונות די דאַמע, וואָס זיצט בעבען איהם זאָל נישט האָבען איז דאָס פאַר איהם גלייכגילטיג. פערשטעהט זיך אַז ס'וואָלט געווען זעהר גלייך פאַר איהם און אַלע וואָס זענען מיט איהם לויזער און שטאַרקער געווען פערבונדען, אַז ער זאָל פערשווינדען ווערען פון דאַנען, אַז מ'זאָל איהם מעהר דאָ נישט זעהען, און פאַר איהם וואָלט דאָס זיכער געווען אַ בעוויס, נאָך די שרעקליכע איבערלעבענישען פון דער לעצטער צייט איז זיין קאָפּ געוואָרען מיד, ער איז געוואָרען ריעזיגנירט, ער האָט נישט געפיהלט אין זיך מעהר קיין כח נישט צו קעמפען און זיך אַדורכשלאָגען דורכ'ן לעבען. ער האָט געבענקט נאָך רוה און ער האָט דעריבער בעשלאָסען אויסצונוצען די איצטיגע געלעגענהייט.

— גוט, האָט מאַרעק געזאָגט, איך נעהם אייער פאָרשלאָג אָן, אָהן שום פאָרבעהאַלט, נישט אַריינגעהענדיג אין עצם ענין און נישט טראַכטענדיג וועגען די כוונות, וועלכע איהר האָט.

— דאָס איז מיר אַלץ איינס, מיר דוכט זיך, אַז איהר האָט געראַפּט פון מיינע רייד אַרויספיהלען די אויפריכטיגקייט פון מיין זייט, אין דעם קען מען אָבער קיינעם נישט איבערצייגען און איך רעד זיכער אַ ביסל אויף אַ קאָמפּלימענט פאַר מיר, אַלזאָ האָבען מיר אָפּגעמאַכט. איהר פאָהרט אַוועק, פון דאַנען און וועט קיינעם וועגען דעם נישט מיטטיילען, איהר וועט אויך נישט צוויסען געבען וואו איהר געפינט זיך, איך ווינש אייך אַלדאָס גוטע און גלויבט מיר, אַז איך האָב נישט קיין שום אַנדערע כוונות.

די באַראָנין האָט געגעבען אַ צייכען דעם שאָפער, אַז ער זאָל פאָהרען צוריק. די רייזע האָט געדויערט גענוג לאַנג. דאָס געשפּרעך וואָס די באַראָנין האָט געפיהרט מיט מאַרעקן איז געווען אַזוי ליידענשאַפטליך אַז זיי האָבען גאַרנישט בעמערקט ווי ווייט זיי זענען אָפּגעפאָהרען. די באַראָנין האָט געעפענט איהר גרויסען האַנדבייטעל וואָס זי האָט געהאַט אין האַנט און האָט אַרויסגענומען אַ גרויסע פּעקעל געלד, מאַרעקן איז געוואָרען זעהר נישט אָנגענעהם, די באַראָנין האָט אָבער רוהיג געציילט די פּאַפּירענע באַנקנאָטען ביז זי האָט אָפּגעצעהלט אַ געוויסע סומע און זי האָט דאָס איבערגעגעבען מאַרעק'ן.

— אָט, האָט איהר, דאָס איז די הלוואָה וואָס איך לעג אייך פאָר. בעטראַכט דאָס ווי איהר ווילט, איך פערשטעה אייך און אויסער אונז ביידע, וועט קיין לעבעדיגער נפש וועגען דעם מעהר נישט וויסען אין דעם זאָלט איהר זיין איבערצייגט.

מאַרעק איז שוין געווען איינגאַנצען דעצידירט ער האָט זיך נישט געוואַקעלט קיין איין מינוט און האָט צוגענומען דאָס געלד.

— וויפיל איז דאָ פערהאַן?

— אַזויפיל וויפיל ס'וועט אייך זיין גענוג זיך איינצואָרדנען.

— גוט, איך בעטראַכט דאָס אַלס הלוואָה, כ'בין זיכער אַז מיר וועט זיך איינגעבען מיט מיין אַרבייט אייך דאָס צוריקצוגעבען, מאָרגען וועל איך מעהר דאָ נישט זיין.

(פאָרטזעצונג קומט).

די גרויזאַמסטע מערדערין אין דער געשיכטע

(ענדע פון דער 7-טער זייט)

האָט זיך געכאַפּט, אַז עפּעס איז דאָ נישט גלאַט און האָט זיך געזעהען מיט'ן אויספאָרשונגס-ריכטער, וועלכער האָט זיך נישט געאיילט צו מאַכען קיין אַרעסט און האָט אַליין פריהער גוט אונטערזוכט די פאַקטען פון דער בעשולדיגונג.

און ווען די ריכטער האָבען זיך נישט געקענט איינינגען ביים ערשטען פּראָצעס און זיך האָט איהר אַרעסטירט אויף דער בעשולדיגונג פון פער'סמ'ען איהר שוועסטערס מאַן, זענען צום פּראָצעס אַרויסגערופען געוואָרען אַלס עדות די בעאַמטע פון דער אַסעקוראַציע-געזעלשאַפט, די דאָקטוירים, קברים-גרעבער, אַפּטייקערס, און אַנד. עדות. עס איז אויך געקומען דער מאַן, ביי וועמען זי פלעגט לייען גרויסע סומעס געלד און אַלעמאָל האָט זי איהם געזאָגט אַקוראַט ווען זי וועט קריגען געלד אויף אָפּצוצאָהלען די חובות; עס איז געווען בלויז איין דאָקטאָר, וואָס האָט איהר דערקלערט פאַר משוגע; זענען געקומען איהרע אַדוואָקאַטען, וואָס האָבען זיך אָהן דער השערה אָבגעכאַפּט און איהר געראַטען, אַז זי זאָל בעווייזען משוגענע שטיק, אָבער סערע איז געזעסען אין געריכט. געקוקט אויף איטליכען מיט קלאָרע בליקען, געהערט צו דער זאַך און געהאַנדעלט ווי אַ קלוגע פרוי און דערצו נאָך אַ פרומע.

מען האָט פעסטגעשטעלט, אַז די אָנגעקלאָגטע האָט פער'סמ'ט דעם שוואָגער און די שוועסטער, און מען האָט איהר דערנאָך פער'משפּט צום טויט.

אָבער מיט 50 יאָהר צוריק איז געווען שווער צו פער'משפּט'ען אַ פרוי צום טויט און נאָך שווערער דעם טויט-אורטייל אויסצופיהרען. וויפיל מען איז נישט געווען פאַר דעם, אַז זי זאָל אויפגעהאַנגען ווערען, האָבען אָבער אויסגעפיהרט יענע, וואָס האָבען נישט געוואָלט הענגען קיין פרוי און זי איז געבליבען אויף לעבען לאַנג יאָהר תפיסה.

אין תפיסה ביי זיך האָט זי מיטגעבראַכט אַלע פאָטאָגראַפיעס פון איהרע קרבנות. זי פלעגט קריגען בלומען פון פערעהרער און זי האָט מיט די בלומען שטענדיג בעצירט די פאָרטרעטען פון די קרבנות.

פונקט ווי אויף דער פרייהייט. אַזוי אויך אין טורמע איז זי געווען פרום. געהאַלטען אין איין צלמ'ען זיך און אין איין רעדען וועגען הימעל און גאָט.

באָריס לענער

היינט אין די פּוילישע טעאַטערס

שטאָט'ש טעאַטער: „די פרוי, וואָס האָט געקויפט אַ מאַן".
קאַמעראַל-טעאַטער: „דאָס גליק פון מאָרגען".
פּאָפּולאַרני-טעאַטער: „אָרלאָה".

ראַדיאָ-פּראָגראַם

מאָנטאָג, דעם 13 מערץ 1933

11,40 פּרעסע-איבערזיכט, 11,50 מעטעאָראָלאָגישער קאָמוניקאַט פאַר לופט-פליהערייי, 11,57 צייט-סיגנאַל, 12,05 טאָג-פּראָגראַם, 12,10 גראַמאָפאָן, 1,20 מעטעאָראָלאָגישער קאָמוניקאַט, 3,10 עקספּאָרט-קאָמוניקאַט, 3,15 ווירטשאַפטליכער קאָמוניקאַט, 3,25 קאָמוניקאַציע-איבערזיכט, 3,30 גראַמאָפאָן. 4,25 לעקציע פראַנצויזיש, 4,40 ווירטשאַפטליכער רעפעראַט, 5,00 קאָנצערט, 6,00 פאָרלעזונג פאַר מאַמושיסטען, 6,25 לייכטע מוזיק, 7,20 קאָמוניקאַט פון דער האַנדעלס-קאַמער. 7,45 ראַדיאָ-פּרעסע, 8,00 אָפּערעטקע אין 3 אַקטען, 10,15 לייכטע מוזיק, פּאָסט-קאַסטל, 10,55 קאָמוניקאַטען, 11,00 טאַנץ-מוזיק.

* * *

אויסלאַנד

5,25 מאָסקווא — „אָטעלאָ", 5.30 רוים — קאַמעראַל-קאָנצערט, 6,25 וויען — אָפּערע, 7,05 מינכען — אָפּערע, 8,00 שטאָקהאָלם — אָפּערע, 8,30 קאָפּענהאַגען—אָפּערעטקע „ציגיינער באַראָן", 8,30 לאָזאַן — סימפ. קאָנצערט, 9 פּאַריז—אָפּערע, 9,00 דאַווענטרי — קאַמפּאָזיטאָרען-קאָנצערט, 9,30 שטראַסבורג — קאָנצערט, 9.30 קעניגסוואוסטערהאוזען — פּאַרטעפּיאַן-קאָנצערט.

לעטשניצע
זגערזשער 17
נעהמט אָן קראַנקע אין אַלע ספּעציאַליטעטען
פון 9 פריה ביז 7 אַ זייגער אָוועגד.
וויזיט 3 זל.

קליינע אַנאָנסען
1 זלאָטי
אַנאָנס ביז 15 ווערטער

פרייע פּאָסטענס
נויטיג אַ נייהער צו אַ קאָמאָשען-שטעפּער סטאַלע אַרבייט, זאַוואַדזקאַ 34, י. קינרוס. 1381
צו מענער-בעשטעלט ווערט געזוכט אַ קוואַליפיצירטער געזעלען, זשעראָמסקעגאָ 13, וו. 14.

לאָקאַלען
אַ וואוינונג פון 3 צימער און קיך און אַלע בעקוועמליכקייטען ווערט פון זאַפאָרט געזוכט צו דינגען. אָפערטען אונטער „A. B."

אַ בעקערייי פון זאַפאָרט אָפּצוגעבען אויף מצות אויף 3 וואָכען. צו ערפאַהרען קאָשטשעלנאַ 3, ביים ווירט פון 8.30 ביז 9 אָוועגד. דאָרט איז אויך 2 געוועלבער איבערצוגעבען.

כירורגיש-ווענערין-קליניק
„SANATO"
s. z o. o.
אַגראַדאָווע 10 טעל. 213-57
1-טע און 2-טע קלאַס
געבורטען II קל. 175 זל.

אויגען-קליניק
מיטשטענדיגע בעטען
Dr. med. G. KRAUSZ
פּיעטריקאָווער 86, טעל. 204-74
אויפנעהם-שטונדען פון 9.30 ביז 7 אָוועגד.

לעכער
צו וועש, לעצלעך צו הויזען און עקספּערס ווערען אויסגענייט ביי
נאָרדמאַן שרודמייסקאַ 8
ספּעציאַליסט אויף העטשקעס

אַ געזיכערטע פּרנסה
איך זוך אַ שותּף
צו אַנ'איינגעפיהרט געשעפט מיט אַ קאַפּיטאַל ביז 10000 זל. געזיכערט פערדינסט. צו ערפאַהרען פּאַפּיערניק, קאַמיענגאַ 12

די יעצטיגע מאָדערנע היגיענישע
דראַט-מאַטראַצן
איז צו בעקומען
ביים טאַפּעצירער
J.BRESLER, Południowa 10
(אין הויף). 1202

Dr. S. Kantor
ספּעציאַליסט פאַר הויט, ווענערישע און געשלעכטס-קראַנקהייטען
וואוינט יעצט אויף
PIOTRKOWSKA 90, tel. 129-45.
נעהמט אָן פון 8—2 נאָכמיטאָג און פון 4—9 אָוועגד, זונטאָג און יום-טוב פון 8—2 נאָכט.

צאָהן-אַרצט
J. ROZIN-REICHOWA
האָט זיך איבערגעצויגען
אויף 38 זגערזשער 38
(געגענאיבער זגערזשער 15)
נעהמט אָן פון 10—2 מיטאָג און 4—7 נאָכמ.
צו לעטשניצע-פרייזען.

Dr. med. L. Berman
צעגעלניאַנאַ 15 טעל. 149-07.
ספּעציאַל-אַרצט פאַר הויט- און געשלעכטס-קראַנקהייטען, מענער-שוועכע בעהאַנדלונג אין סעקסועלע בעראַטונג
נעהמט אָן פון 8—11 פריה און פון 4—8 אָוועגד, זונטאָג פון 9—1 בייטאָג.
פאַר אונבעמיטעלטע—לעטשניצע-פרייזען.

Dr. med. Haltrecht
ספּעציאַל-אַרצט פאַר הויט- און געשלעכטס-קראַנקהייטען
פּיעטריקאָווער 10, טעל. 245.21
נעמט אָן פון 8 ביז 11 פריה, פון 1 ביז 2 מיטאָג און פון 5—9 אָוועגד. זונטאָג פון 10—1 בייטאָג.
פאַר אַרבייטסלאָזע לעטשניצע פרייזען!

לעטשניצע
פון דאָקטוירים ספּעציאַליסטען
און דענטיסטישער קאַבינעט
11 בושעוש'נער 11
טעלעפאָן 137-63
עס נעהמען אָן דאָקטוירים ספּעציאַליסטען: שיפּמאַן, וואַלינסקי, שמירנעלד, קערשנער, לובישש, שמערלאַווסקי, סלאָבאָדסקי, זאַלצוואַסער, איציקזאָן, קראַסאָווסקי, יאַקובזאָן און דענטיסטין סטאַראָפּאָלסקאַ.
וויזיט ביז 3 נ"מ 3 זל.

PORADNIA WENEROLOGICZNA
פון דאָקטוירים-ספּעציאַליסטען
זאַוואַדזקאַ 1.
נאָר פאַר ווענערישע הויט-קראַנקה. און מענער-שוועכע אַנאַליזען פון בלוט און אויספלוס אויף סיפיליס און טריפּער. קאָנסיליומס מיט ספּעציאַליסטען פון אוראָלאָגישע און נערווען-קראַנקהייטען. קוואַרץ-לאָמפּ. עלעקטרישער הייל-קאַבינעט קאָסמעטיק.
— טעגליך פון 8 פריה ביז 9 אָוועגד. — פון 11 ביז 12 ביי טאָג און פון 2 ביז 3 נאָכמ. נעמט-אָן אַ פרוי-דאָקטאָר נור קינדער און פרויען זונטאָג פון 9 פריה ביז 2 נאָכמיטאָג. — בעזונדערע וואַרטע-צימער פאַר פרויען
וויזיט 3 זל.

פעהלערן, וועלכע ענדערן נישט פּרינציפּיעל דעם אינהאַלט פון דער אַנאָנס בערעכטיגען נישט צום איבערדרוקען די אַנאָנס אָדער צוריקצוצאָהלען פאַר דעם אַנאָנס. פאַר'ן אינהאַלט און טעקסט פון די אַנאָנסען איז דער פערלאַג נישט פעראַנטוואָרטליך. די אַדמיני. איז אָפען בייטאָג און בייאַבענט.

אַבאָנאַמענטס-פּרייז: אין לאָדז — 4 זלאָטעס אַ חודש מיט אָפּטראָגען אַ היים. אויף דער פּראָווינץ — 5 זל. אַ חודש; אין אויסלאַנד 7 זל. אַמעריקא—1 דאָל.

נעקראָלאָגען—20 גר. אַ מ/מ (אין דער זייט 8 שפּאַלטען). קליינע אַנאָנסען ביז 15 ווערטער 1 זל. יעדעס ווייטערדיגע וואָרט — 10 גר.

אַנאָנסען-פּרייז פאַר אַ מילימעטער-שורה:

פאַר'ן טעקסט—18 גר.	ווייטער אין דער 8-טער זייט 24 גר.	אין דער זייט 8 שפּאַלטען	
אין טעקסט—40	68—	4	
נאָכ'ן טעקסט—12	18—	8	

אויסער דער שטעלע 50 פּראָצ. טייערער, אויסלאַנד 100 פּראָצ. טייערער. מעלדונגען — 10 גר. אַ וואָרט

Za wydawnictwo „Najer Folksblat", spółdz. z odp. udz. Ch. J. Brzustowski i D. Silberberg — Redaktor odpowiedzialny: Ch. Kaufman
Czcionkami i druk. rotac. „Najer Folksblat", Piotrkowska 21.